

วิวัฒนาการวรรณกรรมจีนในภาษาไทย

ตั้งแต่ พ.ศ.2411–2475 (ตอนที่ 2)¹

วินัย สุกใส²

4.การแปลวรรณกรรมจีนตั้งแต่ พ.ศ.2464 - 2475

4.1 ประวัติการแปล

การเริ่มตีพิมพ์นิยายจีนของหมอบลัดเลย์ ในสมัยรัชกาลที่ 4 นับเป็นการทำให้เรื่องจีนเริ่มแพร่หลายไปยังกลุ่มคนที่ใหญ่ขึ้น และเป็นผลให้เรื่องจีนได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางในหมู่นักอ่านออกเขียนได้ ทำให้โรงพิมพ์ต่างๆ ทั้งที่เป็นของฝรั่งและของคนไทยนำเอานิยายอิงพงศาวดารจีนที่มีการแปลนับตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 มาตีพิมพ์กันอย่างแพร่หลายดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

ประมาณปี พ.ศ.2464 หนังสือพิมพ์สยามราษฎร์ที่มีนายศุภรี วสุวัตเป็นเจ้าของ และมิยาจิก สารารณเป็นบรรณาธิการ ก็มองเห็นช่องทางที่จะทำให้นิยายจีนของตงซำยตีด้วยการพิมพ์นิยายจีนเป็นประจำ ต่อมาหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นๆ ต่างก็เอาอย่างลงพิมพ์เรื่องจีนกันเกือบทุกฉบับ³ นอกจากนี้ก็ยังเกิดความนิยมขึ้นประการหนึ่งว่าเมื่อมีการลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์จบลงแล้วก็มีการรวมพิมพ์เป็นเล่มจำหน่ายอีกครั้งหนึ่งในรูปของหนังสือปกแข็งและหนังสือปกอ่อนหรือฟ็อกเก็ตบุ๊ก

ส่วนที่หนังสือพิมพ์กรุงเทพฯ เดลิเมล์ ที่มีนายหอม นิรัตน์ ณ กรุงเทพฯ เป็นเจ้าของ

¹ บทความเรื่อง “วิวัฒนาการวรรณกรรมจีนในภาษาไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2411–2475” เป็นบทความที่มีความยาวถึง 66 หน้ากระดาษเอ 4 ฉะนั้นกองบรรณาธิการจึงแบ่งบทความออกเป็น 2 ตอน โดยตอนแรกตีพิมพ์ในวารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 เมษายน 2553 เนื้อหาหลักมีดังนี้ วรรณกรรมอิงประวัติศาสตร์จีน: ที่มาของเรื่องจีนแปลในประเทศไทย ; การแปลวรรณกรรมจีนก่อน พ.ศ. 2411 ; การแปลวรรณกรรมจีนตั้งแต่ พ.ศ.2411 - 2465 รวมเป็น 3 ประเด็น ในฉบับนี้เป็นเนื้อหาตอนที่สองและถือเป็นตอนจบของบทความฉบับนี้ บรรณาธิการจึงขอลำดับเลขหัวข้อต่อจากเล่มที่แล้วเพื่อความต่อเนื่องของเนื้อหา

² ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ โรงเรียนตะโหนด อำเภอดงหลวง จังหวัดพัทลุง

³ ก่อนหน้านี้นักแปลเรื่องจีนลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์บ้างแล้ว ได้แก่หนังสือพิมพ์ “ผดุงวิทยา” ของนายเชียวสุดเส็ง สัญญะเรื่อง ที่แปลเรื่อง “งักฮุย” ลงพิมพ์ไว้ แต่ก็ไม่มีหลักฐานชัดเจนว่าพิมพ์เมื่อไร

ก็ค่อนข้างแน่ชัดว่ามีการแปลงเงินลงพิมพ์แล้วในช่วงต้นปี พ.ศ.2464 คือเรื่อง “ง่วนเฉียว” ที่นายชู่เทียม ต้นเวชกุล เป็นผู้แปล ที่นายชู่เทียมได้กล่าวไว้ในคำนำเมื่อรวมเล่มเรื่องง่วนเฉียวครั้งแรก ลงวันที่ 19 มิถุนายน 2464 ว่า

หนังสือเรื่องง่วนเฉียวนี้ ข้าพเจ้าได้เคยอ่านต้นฉบับจีนมานาน เห็นว่าเป็นเรื่องสนุก ประกอบเป็นคติอยู่บ้าง ไม่เปล่าประโยชน์เสียทีเดียว ครั้นมาถึงคราวหนังสือพิมพ์นิยมออกเรื่องจีนกันขึ้น ข้าพเจ้าเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับ ความขอร้องจากคณะหนังสือกรุงเทพฯเดลิเมล์ ให้แปลออกเป็นภาษาไทยเพื่อนำลงในหน้ากระดาษหนังสือพิมพ์รายวัน และเมื่อจบแล้วจะได้รวบรวมเย็บออกเป็นเล่มจำหน่ายอีกทอดหนึ่ง แต่ครั้นข้าพเจ้าลงมือแปลเรื่อยๆ มาได้สักหน่อย ก็เผอิญมีคณะหนังสือพิมพ์แห่งหนึ่ง ชิงนำออกเสียก่อน ทำให้ข้าพเจ้าเกือบสิ้นศรัทธาทีเดียว¹

จากคำกล่าวของนายชู่เทียมข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ประมาณปี พ.ศ.2464 นั้น เรื่องจีนกำลังได้รับความนิยมจากผู้อ่านหนังสือพิมพ์อย่างสูงทีเดียว และหนังสือพิมพ์ที่นายชู่เทียมกล่าวถึงนั้นน่าจะหมายถึงหนังสือพิมพ์สยามราษฎร์ ซึ่งมีหลักฐานว่าเรื่องง่วนเฉียวก็เป็นเรื่องหนึ่งที่มีการลงพิมพ์ในสยามราษฎร์ด้วย

ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน หนังสือพิมพ์สยามราษฎร์ที่มีนายศุกรี วสุวัตเป็นเจ้าของและมีนายกิจ สารารณเป็นบรรณาธิการ ก็มองเห็นช่องทางที่จะทำให้นักหนังสือพิมพ์ของตนขายดีด้วยการพิมพ์นิยายจีนเป็นประจำ ต่อมาหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นๆ ต่างก็เอาอย่างลงพิมพ์เรื่องจีนกันเกือบทุกฉบับ นอกจากนี้ก็ยังคงเกิดความนิยมขึ้นประการหนึ่งว่าเมื่อมีการลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์จบลงแล้วก็มีการรวมพิมพ์เป็นเล่มจำหน่ายอีกครั้งหนึ่งในรูปของหนังสือปกแข็ง และหนังสือปกอ่อนหรือฟ็อกเก็ตบุ๊ก

จากการสำรวจข้อมูลเรื่องจีนในหนังสือพิมพ์ภาษาไทยที่ตีพิมพ์จำหน่ายระหว่างปี พ.ศ. 2464-2476 รวม 23 รายชื่อ โดยค้นคว้าจากไมโครฟิล์มของหอสมุดแห่งชาติ จำนวน 41 ม้วน รวม 21 รายชื่อ และจากข้อมูลที่เป็นเอกสารชั้นรองอื่นๆ อีก 2 รายชื่อ พบว่า

¹ ชู่เทียม ต้นเวชกุล. “คำนำ” ง่วนเฉียว. ๒๕1๔. หน้า ก.

หนังสือพิมพ์ที่เป็นรายวันและรายอื่นๆ ล้วนลงพิมพ์นิยายเงินอย่างน้อยฉบับละ 1-2 เรื่องเป็นประจำ และมีในบางช่วงที่บางฉบับลงพิมพ์ถึง 3 หรือ 4 เรื่อง ซึ่งที่ต้องลงพิมพ์มากถึงขนาดนี้นั้น เท่าที่สังเกตส่วนหนึ่งเกิดจากการที่หนังสือพิมพ์บางฉบับต้องหยุดตีพิมพ์จำหน่าย เรื่องเงินที่ยังค้างอยู่จึงต้องนำไปพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นที่อยู่ในเครือเดียวกัน รวมเรื่องเงินที่พบทั้งหมด 62 เรื่อง ลงพิมพ์จบเรื่องมีจำนวน 42 เรื่องและที่ลงพิมพ์ไม่จบเรื่องหรือไม่มีหลักฐานว่าลงพิมพ์จนจบเรื่อง มีจำนวน 20 เรื่อง ดังรายละเอียดจากหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ดังนี้

1. **หนังสือพิมพ์สยามราษฎร์รายวัน** แม้สยามราษฎร์รายวันจะได้ชื่อว่าเป็นหนังสือพิมพ์ผู้บุกเบิกการลงพิมพ์นิยายเงินดังที่ได้กล่าวแล้ว แต่เนื่องจากไม่มีสำเนาหนังสืออยู่ในไมโครฟิล์มของหอสมุดแห่งชาติ จึงทำให้ไม่สามารถสำรวจเรื่องเงินที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ได้ จะอย่างไรก็ตาม ความสำคัญในฐานะผู้บุกเบิกการลงพิมพ์เรื่องเงินในหนังสือพิมพ์ก็เป็นสิ่งที่จะละเลยไม่กล่าวถึงไม่ได้ ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเงินในหนังสือพิมพ์ฉบับนี้จึงศึกษาจากประวัติการพิมพ์ของเรื่องเงินบางเรื่องและจากบันทึกหรือคำบอกเล่าของบุคคลต่างๆ

หนังสือพิมพ์สยามราษฎร์มีนายศุกรี วสุวัตเป็นเจ้าของและมีนายกิจ สารภรณ์ เป็นบรรณาธิการ เริ่มตีพิมพ์จำหน่ายตั้งแต่ปี พ.ศ. 2463 จนถึงปี พ.ศ. 2468 จึงหยุดไประยะหนึ่ง และเริ่มตีพิมพ์จำหน่ายอีกครั้งในปี พ.ศ. 2471 แต่การตีพิมพ์จำหน่ายในครั้งหลังนี้จะหยุดไปเมื่อไรนั้นไม่อาจที่จะหาหลักฐานที่แน่ชัดได้ไม่ แต่จากข้อเขียน “นิยายเงินในเมืองไทย” ของ ทวีป วรดิลก¹ ก็พอจะทราบได้ว่า หลังมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองปี พ.ศ. 2475 แล้ว หนังสือพิมพ์ฉบับนี้ก็ยังคงตีพิมพ์จำหน่ายอยู่อีกไม่น้อยกว่า 3-4 ปี และยังคงมีนิยายเงินลงพิมพ์อย่างคับคั่งเช่นเดิม

จะอย่างไรก็ตาม แม้จะมีหลักฐานว่าหนังสือพิมพ์สยามราษฎร์เป็นหนังสือพิมพ์ฉบับแรกที่ลงพิมพ์เรื่องเงิน แต่เราก็ไม่อาจหาหลักฐานที่แน่ชัดได้ว่า นิยายเงินเรื่องแรกที่ลงพิมพ์นั้นคือเรื่องอะไร ใครเป็นผู้เรียบเรียง จากหนังสือ “ตำนานหนังสือสามก๊ก” ก็พอจะมีร่องรอยที่สามารถให้ข้อสันนิษฐานได้ว่า นิยายเงินเรื่องแรกที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สยามราษฎร์น่าจะ

¹ ทวีป วรดิลก. “นิยายเงินในเมืองไทย” ใน วิจารณ์งานกวีของจิตร ภูมิศักดิ์และข้อเขียนอื่นๆ. ๒๕๑๓. หน้า 66.

เป็นเรื่อง “โหวงโฮ้วเพงปัก” ซึ่งเป็นเรื่องสุดท้ายในรายชื่อนิยายจีนที่สมเด็จพระยาตำรา
ราชานุภาพได้ทรงรวบรวมไว้และทรงระบุไว้ว่าเป็นเรื่องที่ได้รับการแปลและลงพิมพ์ใน
หนังสือพิมพ์สยามราษฎร์เป็นครั้งแรกก่อน แล้วรวมพิมพ์เป็นเล่มในปี พ.ศ.2465 โดยคณะ
หนังสือพิมพ์ศรีกรุงในขณะที่ยานิยายจีนซึ่งแปลก่อนหน้านี้ไม่ได้ระบุแหล่งพิมพ์ครั้งแรก ส่วนที่
แปลในช่วงหลังจากนั้นก็ไม่ได้มีการรวบรวมไว้

ระหว่างนิยายจีนกับหนังสือพิมพ์สยามราษฎร์นั้น ธนวันต์ จารุประยูร ถึงกับกล่าวไว้
ในบทความ “เรื่องของหนังสือพิมพ์เมืองไทย เป็นบันทึกความทรงจำของผู้สนใจหนังสือพิมพ์
คนหนึ่ง” ในหนังสืออนุสรณ์งานศพนายอารีย์ ลีวีระ ว่า “หนังสือพิมพ์สยามราษฎร์เป็น
หนังสือพิมพ์ที่มีคนนิยมอ่านมากที่สุด เพราะเหตุประการเดียว คือมีเรื่องจินสนุก...”¹

นิยายจีนที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สยามราษฎร์มีเป็นจำนวนมากทั้งนี้เป็นเพราะว่า ใน
แต่ละฉบับนั้นมีลงพิมพ์พร้อมกันเป็นปกติถึง 1-3 เรื่องด้วยกัน โดยมีทั้งที่เป็นเรื่องเก่าที่แปลใน
ยุคก่อนและที่แปลขึ้นใหม่ เรื่องเด่นๆ ได้แก่เรื่องง่วนเฉียว เจียเอ่งก้วน ช่งไทจ้อ บ้วนเฮ้าตง
ฮิวลู่ซู่มา ทั้งซอดี อันปังเตียก๊กจี จอฮุยเหม้ง เจงฮองเฮา และซันบ้อเหมา เป็นต้น นิยายจีน
เหล่านี้หลังลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์แล้วก็มีการพิมพ์รวมเล่มจำหน่ายอีกด้วย เรื่องเด่นๆ ที่ได้รับ
การตีพิมพ์เป็นเล่มหลายครั้ง ได้แก่ จอฮุยเหม้ง เจงฮองเฮา และง่วนเฉียว เป็นต้น

2. หนังสือพิมพ์จินโนสยามวารศัพท์ จินโนสยามวารศัพท์เป็นหนังสือพิมพ์รายวันที่
นำเสนอเนื้อหาสนับสนุนการปฏิวัติประเทศจีนของ ดร.ซุนยัตเซ็น มีนายเซียวฮุดเส็ง
สืบุญเรื่อง เป็นเจ้าของและบรรณาธิการ นอกจากหนังสือพิมพ์ฉบับนี้แล้ว นายเซียวฮุดเส็งยังมี
หนังสือพิมพ์ในเครือทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาจีนอีกหลายฉบับเช่น ผดุงวิทยา และ
ผดุงศึกษา

หนังสือพิมพ์จินโนสยามวารศัพท์ของ นายเซียวฮุดเส็ง นั้น นอกเหนือจากการเสนอ
ข่าวสารตามปกติแล้ว เนื้อหาภายในฉบับยังมีบทความ สารคดี ลงพิมพ์อีกจำนวนมาก ที่เด่นๆ
คือ บทความ สารคดี ทั้งที่เขียนและแปลส่วนใหญ่นั้นมักเป็นไปเพื่อการสร้างสรรค์

¹ ธนวันต์ จารุประยูร. “เรื่องของหนังสือพิมพ์เมืองไทย เป็นบันทึกความทรงจำของผู้สนใจหนังสือพิมพ์คนหนึ่ง” ใน อนุสรณ์งานศพนายอารีย์
ลีวีระ. ๒๕06. ไม่มีเลขหน้า.

ความสัมพันธ์อันดีระหว่างไทยจีน และเรื่องราวที่เกี่ยวกับจีนหลังการปฏิวัติของซุนยัตเซ็น หนังสือพิมพ์ฉบับนี้กลายเป็นเป้าโจมตีจากผู้นิยมลัทธิชาตินิยมในยุคนั้นเป็นอย่างมาก

จีนโนสยามวารศัพท์เริ่มตีพิมพ์จำหน่ายเมื่อปี พ.ศ.2450 และหยุดจำหน่ายในปี พ.ศ.2466 อันเนื่องมาจากนายเซียวฮุดเส็ง ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจากรัฐบาลก๊กมินตั๋ง ของ ดร.ซุนยัตเซ็น เพื่อมิให้เกิดปัญหาต่อวิชาชีพ นายเซียวฮุดเส็ง จึงประกาศหยุดกิจการหนังสือพิมพ์ของตนเองทั้งหมด แล้วไปรับตำแหน่งทางการเมืองดังกล่าว

จากการสำรวจข้อมูลในไมโครฟิล์มของหอสมุดแห่งชาติหมายเลข ล.123 ม้วนที่ 8 ถึง 13¹ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์จีนโนสยามวารศัพท์ตั้งแต่ฉบับประจำวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2464 ถึงฉบับประจำวันที่ 29 ธันวาคม 2466 พบว่ามีเรื่องจีนลงพิมพ์ทั้งสิ้น 9 เรื่อง ลงพิมพ์จบเรื่องจำนวน 7 เรื่อง คือ

2.1 ต้ายเหลียงเอียชู่ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในสมัยราชวงศ์หมิงหรือหมิงในยุคที่อำมาตย์กังฉินแย่งชิงมีอำนาจ ตรงกับรัชสมัยพระเจ้าซ่งฮ่งเต๋ แต้โดย “ผดุง” (นายเซียวฮุดเส็ง สิบญูเรื่อง) เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับที่ 3 วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2464 ลงพิมพ์ถึงฉบับที่ 59 ก็ขาดหายไประยะหนึ่งเพราะผู้แปลป่วยและหลังจากนั้นก็มีการ์ตูนลงพิมพ์ต่ออีกหลายเรื่อง แต่เรื่องนี้ไม่ปรากฏลงพิมพ์ต่อ

2.2 นิงเซียนจั่วซื่อ เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสมัยพระเจ้าเม่งไท้โจ้วฮ่งเต๋แห่งราชวงศ์หมิง ไม่ปรากฏชื่อผู้แปลและเรียบเรียง แต่เข้าใจว่าน่าจะเป็นนายเซียวฮุดเส็ง สิบญูเรื่อง เป็นผู้แปลเอง เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับที่ 122 วันที่ 11 กรกฎาคม 2465 จนจบในฉบับที่ 378 วันที่ 24 มกราคม 2465

2.3 โจติเนง เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในแผ่นดินน้ำซ้อง รัชสมัยพระเจ้าซ่งเกาจงฮ่งเต๋ ไม่ปรากฏชื่อผู้แปลและเรียบเรียง แต่เข้าใจว่าน่าจะเป็นนายเซียวฮุดเส็ง สิบญูเรื่อง เช่นกัน เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับที่ 279 วันที่ 25 มกราคม 2465 จนจบในฉบับที่ 16 วันที่ 13 เมษายน 2466

¹ หอสมุดแห่งชาติ, ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล.1๒๓ ม้วนที่ 8-1๓.

2.4 ซินเองเจงไซ เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสมัยราชวงศ์ถัง รัชสมัยพระเจ้าถังไท่จงฮ่องเต้ไม่ปรากฏชื่อผู้แปลและเรียบเรียง แต่เข้าใจว่าน่าจะเป็นนายเซียวฮุดเส็ง สิบญูเรื่องเช่นกัน เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับที่ 17 วันที่ 14 เมษายน 2466 จนจบในฉบับที่ 44 วันที่ 15 พฤษภาคม 2466

2.5 นีแกอิ้ว เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสมัยราชวงศ์ชิง ไม่ปรากฏชื่อผู้แปลและเรียบเรียง แต่เข้าใจว่าน่าจะเป็นนายเซียวฮุดเส็ง สิบญูเรื่องเช่นกัน ผู้แปลระบุว่าไม่ใช่เกร็ดหรือกึ่งพงศาวดาร แต่เป็นเรื่องจริง เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในรัชสมัยพระเจ้าหย่งเจิ้งฮ่องเต้ เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับที่ 37 วันที่ 17 พฤษภาคม 2466 จนจบในฉบับที่ 75 วันที่ 4 กรกฎาคม 2466

2.6 ซาโป้วเกี่ยม เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสมัยราชวงศ์ฮั่น ไม่ปรากฏชื่อผู้แปลและเรียบเรียง แต่เข้าใจว่าน่าจะเป็นนายเซียวฮุดเส็ง สิบญูเรื่อง เช่นกัน เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับที่ 76 วันที่ 5 กรกฎาคม 2466 จนจบในฉบับที่ 135 วันที่ 15 กันยายน 2466

2.7 โป้ยไต้เฮี้ยบ เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสมัยราชวงศ์ชิง รัชสมัยหย่งเจิ้งฮ่องเต้ และคังฮี้ฮ่องเต้ ไม่ปรากฏชื่อผู้แปลและเรียบเรียง แต่เข้าใจว่าน่าจะเป็นนายเซียวฮุดเส็ง สิบญูเรื่อง เหมือนกับเรื่องอื่นๆ เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับที่ 136 วันที่ 17 กันยายน 2466 จนจบในฉบับที่ 177 วันที่ 6 พฤศจิกายน 2466

2.8 ฮ่วยเต็กจือ เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสมัยราชวงศ์ชิง รัชสมัยพระเจ้าหย่งเจิ้งฮ่องเต้และคังฮี้ฮ่องเต้ ไม่ปรากฏชื่อผู้แปลและเรียบเรียง แต่เข้าใจว่าน่าจะเป็นนายเซียวฮุดเส็ง สิบญูเรื่อง เช่นเดียวกับเรื่องอื่นๆ เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับที่ 178 วันที่ 7 พฤศจิกายน 2466 จนจบในฉบับที่ 217 วันที่ 26 ธันวาคม 2466

2.9 ปวยเล่งตอ เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นอยู่ในช่วงแผ่นดินที่ 3 หลังจากที่เราหวงศ์ถังล่มสลายไปแล้ว คือแผ่นดินเอ๋อจิ้น จนกระทั่งถึงรัชสมัยพระเจ้าซ่งไท่โจ้วฮ่องเต้ปฐมกษัตริย์ราชวงศ์ซ่ง ไม่ปรากฏชื่อผู้แปลและเรียบเรียงแต่เข้าใจว่าน่าจะเป็นนายเซียวฮุดเส็ง สิบญูเรื่อง เช่นกัน เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับที่ 218 วันที่ 27 ธันวาคม 2466 และลงพิมพ์ไปจนถึงฉบับสุดท้ายที่มีอยู่ในไมโครฟิล์ม คือฉบับที่ 219 วันที่ 29 ธันวาคม 2466

ลักษณะเด่นของนิยายจีนที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ก็คือความพยายามที่จะแสดงให้เห็นว่านิยายจีนเหล่านี้ล้วนเป็นงานเขียนประเภท “นวนิยาย” หาใช่เรื่องประเภทพงศาวดารที่ผู้แปลพยายามยืนยันไว้ในคำนำของทุกเรื่อง

3.หนังสือพิมพ์หลักเมือง หนังสือพิมพ์หลักเมืองเป็นหนังสือพิมพ์ที่ตีพิมพ์จำหน่ายตั้งแต่ปี พ.ศ.2470 ส่วนจะหยุดพิมพ์จำหน่ายเมื่อไรนั้นไม่อาจหาหลักฐานยืนยันได้อย่างแน่ชัด แต่ในบัญชีหนังสือพิมพ์ของหอสมุดแห่งชาติมีหนังสือพิมพ์ชื่อนี้เพียงแค่ปี พ.ศ 2476 เท่านั้น หนังสือพิมพ์หลักเมืองมี นาย ต. บุญเทียม เป็นเจ้าของและบรรณาธิการ นอกจากนี้หนังสือพิมพ์หลักเมืองซึ่งออกจำหน่ายเป็นรายวันแล้ว นาย ต. บุญเทียม ก็ยังมีหนังสือในเครืออีก 3 ฉบับ คือ หนังสือพิมพ์หญิงไทย (รายวัน) หนังสือพิมพ์อิสระ และหนังสือพิมพ์สันติภาพ นอกจากนี้ก็มีหนังสือพิมพ์ภาษาจีนอีก 3 ฉบับ คือ “ฉินจิงยัดป้อ”

นอกจากการเสนอข่าวสารอันเป็นหน้าที่ปกติแล้ว หนังสือพิมพ์หลักเมือง ยังมีเรื่องเด่นที่รู้จักกันดี คือ “ลำตัดการเมือง” และ “นิยายจีน” ที่ลงพิมพ์พร้อมกันถึง 2 เรื่อง ความนิยมของลำตัดการเมืองและเรื่องจีนของหลักเมืองนั้น เสลา เราะจุจิ ได้กล่าวไว้ว่า

หนังสือพิมพ์ในเครือของเขาทุกฉบับในสมัยนั้นเรียกว่า “เซ่งลี้ฮ้อ” จริงๆใครๆก็ดัดลำตัดและเรื่องจีนไปตามๆกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งแล้ว คนบางกอกยุคนั้นก็ถือว่าเกร็ดพงศาวดารจีนและลำตัดแล้วต้องถึงหลักเมืองแล้วถึงจะมัน จะเอาทาง แสงเข้าทางหรือภินิหารที่หาอ่านที่ไหนไม่ได้แล้วในโลกนี้ หรือ พวก โจ๊ะพริ้มๆ ที่ต้องมาอ่านที่หลักเมืองนี้แหละ จะอะไรเสียอีกแหละ ก็โดยฝีมือ “เจ๊กมัน” ที่แปลและเรียบเรียงนั่นละ...¹

จากข้อมูลที่รวบรวมจากไมโครฟิล์มของหอสมุดแห่งชาติ หมายเลข 105² ซึ่งเป็นสำเนาหนังสือพิมพ์หลักเมืองเฉพาะปีพ.ศ.2475 (3 พฤษภาคม 2475–31 มีนาคม 2475) มีเรื่องจีนลงพิมพ์ทั้งสิ้น 4 เรื่อง โดยเรื่องชินเพ็กเอี้ยเป็นเรื่องที่ลงพิมพ์ติดต่อกันนานที่สุดและยัง

¹ เสลา เราะจุจิ *หนึ่งศตวรรษหนังสือพิมพ์ไทย* ๒๔10. หน้า ๓0๔.

² หอสมุดแห่งชาติ. *ไมโครฟิล์ม* หมายเลข ล.10๕. ม้วนที่ 1-6.

ไม่จบ เข้าใจว่าหลังจากปี พ.ศ.2475 ก็น่าจะลงพิมพ์เรื่องเงินอีกไม่น้อย

3.1 กิมบังบ้วย ระบุว่าเป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์ซ้อง แพลและเรียบเรียง โดย “จิ้นสยาม” เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับวันที่ 3 เมษายน 2475 จนจบภาค 2 ในฉบับวันที่ 3 มิถุนายน 2475 ส่วนภาค 3 ซึ่งผู้แปลระบุว่า “ต้นฉบับภาค 3 ยังไม่ตกเข้ามา จึงต้องพักไว้ ก่อนจนกว่าจะได้รับต้นฉบับ จึงจะแปลในโอกาสต่อไป...”¹

3.2 เนียอ้งเง็ก ระบุว่าเป็นพงศาวดารจีนสมัยราชวงศ์ซ้อง รัชสมัยพระเจ้าซ้องฮุย จงฮ่อเต้ แพลโดย “ต.บุ๋นตง” เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับวันที่ 12 กันยายน 2474 จนจบภาค 1 ฉบับปีที่ 8 ฉบับที่ 127 วันที่ 22 กันยายน 2475 หลังจากจบภาค 1 แล้ว ก็ไม่ปรากฏว่ามี การนำเรื่องตอนต่อไปมาลงพิมพ์อีกเลยจนถึงฉบับวันที่ 31 มีนาคม 2475

3.3 ซินเพ็กเอี้ย ระบุว่าเป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์ถัง แพลและเรียบเรียง จากต้นฉบับภาษาจีนโดย “จิ้นสยาม” เป็นเรื่องที่มีความยาวมาก ผู้เรียบเรียงแบ่งออกเป็น ภาคๆ ได้ 5 ภาคด้วยกัน (แต่การแบ่งภาคก็ไม่ใช่ระบบนัก เพราะในการจบของแต่ละภาคนั้นยึดความพอใจของผู้เรียบเรียงเป็นหลัก โดยไม่ได้คำนึงถึงเนื้อเรื่อง) ลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 8 ฉบับที่ 35 วันที่ 4 มิถุนายน 2475 จนกระทั่งถึงฉบับวันที่ 31 มีนาคม 2475 เท่าที่พบมีไม่จบเรื่อง

3.4 อั้งเนยอี้ ระบุว่าเป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์ซิง สมัยพระเจ้าซุ่นตี้ แพล และเรียบเรียงจากต้นฉบับภาษาจีนโดย “ต.บุ๋นตง” เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 8 ฉบับที่ 119 วันที่ 14 กันยายน 2475 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2475 ยังไม่จบ

4.หนังสือพิมพ์บางกอกการเมือง บางกอกการเมืองเป็นหนังสือพิมพ์รายวันฉบับแรกที่ ประกาศตนอย่างชัดแจ้งว่าจะมีบทบาททางการเมือง มีบริษัทบางกอกการเมือง ของนายหอม นิรรัตน์ ณ ออยุธยา เป็นเจ้าของ บรรณาธิการคนแรกคือ พระสันตต์อักษรสาร ต่อมาก็เปลี่ยนเป็น ปิ๋นซุศรี เริ่มตีพิมพ์จำหน่ายตั้งแต่ฉบับประจำวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2466 และหยุดไปในปี พ.ศ. 2475

¹ หลักเมือง ๓ มิถุนายน ๒๔7๕. หน้า ๕ ไมโครฟิล์ม.

โดยทั่วไปบางกอกการเมืองตีพิมพ์เรื่องเงินเป็นประจำวันละ 2 เรื่อง แต่บางครั้งก็มีลงพิมพ์ถึง 3 เรื่อง เช่น เมื่อคราวที่หนังสือพิมพ์ข่าวสดซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ในเครือต้องหยุดตีพิมพ์ ก็ต้องนำนิยายเงินเรื่อง“อ๊วจิตกง”ภาค 1 ที่กำลังตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ข่าวสดมาลงพิมพ์ต่อจนจบ เป็นต้น

นิยายเงินที่ตีพิมพ์ในบางกอกการเมือง เท่าที่สำรวจจากไมโครฟิล์มของหอสมุดแห่งชาติ¹ ในช่วงระยะเวลาเพียงปีเศษๆ คือ ตั้งแต่ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 จนถึงปีที่ 2 ฉบับที่ 239 มีเรื่องเงินลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์บางกอกการเมือง รวม 17 เรื่อง ลงพิมพ์จบแล้ว 15 เรื่อง อีก 2 เรื่องไม่มีหลักฐานให้สืบค้น แต่เข้าใจว่าจะนำลงพิมพ์จนจบเรื่องและน่าจะจะมีเรื่องอื่นๆ ลงพิมพ์อีกหลายเรื่อง ทั้งนี้เพราะหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ยังคงตีพิมพ์จนถึงปี พ.ศ.2475 อันเป็นช่วงเวลาที่เรื่องเงินยังคงได้รับความนิยมอยู่ เรื่องเงินที่ลงพิมพ์ทั้งหมดมีรายละเอียดดังนี้

4.1 เชียงเฉียว ระบุว่าเป็นกึ่งพงศาวดารจีนสมัยเชียงเฉียว เรียบเรียงจากต้นฉบับภาษาจีนโดยผู้เรียบเรียงจอยู่เหม้ง เจียเอ็งก๊วน ฮ่งฮวงซัวตอนเตี้ยก๊กจี ผู้เรียบเรียงจอยู่เหม้ง คือ พ.ต.ต.พระวิบูลจินพากย์(เจือ สุวงศ์) เรียบเรียงลงตีพิมพ์ใน น.ส.พ.สยามราษฎร์ เรื่องเชียงเฉียวเริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 1 วันที่ 1 มิถุนายน 2466 จนถึงฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 107 วันที่ 10 ตุลาคม 2466 แม้ว่าหนังสือพิมพ์บางกอก การเมือง ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 1 จะไม่มีในไมโครฟิล์ม และในตอนต้นเรื่องของทุกวันที่ลงพิมพ์จะระบุฉบับที่เริ่มลงพิมพ์เป็นตอนแรกเอาไว้

4.2 ซีไทจื้อ ระบุว่าเป็นกึ่งพงศาวดารสมัยราชวงศ์หรงวน (มองโกล) เรียบเรียงจากต้นฉบับภาษาจีนแต่ไม่ได้บอกชื่อผู้เรียบเรียงไว้ ลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 1 วันที่ 1 มิถุนายน 2466 จนจบในฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 60 วันที่ 16 สิงหาคม 2466

4.3 เอ็งบัวนัตต ระบุว่าเป็นกึ่งพงศาวดารจีนสมัยราชวงศ์หมิง รัชสมัยพระเจ้าเกียเจ๋งฮ่องเต้ เรียบเรียงจากต้นฉบับภาษาจีน ไม่ระบุชื่อผู้เรียบเรียง ลงพิมพ์ต่อจากเรื่องซีไทจื้อ ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 61 วันที่ 17 สิงหาคม 2466 ไปจนจบในฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 88 วันที่ 18 กันยายน 2466

¹ หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล.118. ม้วนที่ 1-10.

4.4 ยินเด็กกุน ระบุว่า เป็นเกร็ดพงศาวดารจีนสมัยแผ่นดินไต้จิ้น(ราชวงศ์จิ้น) แล และเรียบเรียงจากต้นฉบับภาษาจีน ไม่บอกชื่อผู้แปล ลงพิมพ์ต่อจากเรื่องเอ็งบัวนัตต ตั้งแต่ ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 89 วันที่ 19 กันยายน 2466 ถึงฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 184 วันที่ 16 พฤศจิกายน 2466

4.5 เอ็งไห้ซัวแปะ(ภาค 1) ระบุว่า เป็นเกร็ดพงศาวดารจีนสมัยจิ๋วเฉียว รัชสมัย พระเจ้าจิ๋วอึ้ง ไม่ระบุชื่อผู้แปล-เรียบเรียง ลงพิมพ์ต่อจากเรื่องเซียงเฉียวตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 108 วันที่ 11 ตุลาคม 2466 ไปจนจบภาค 1 ในฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 158 วันที่ 18 ธันวาคม 2466 ไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีกรพิมพ์ภาค 2 เมื่อใด

4.6 อี้วจิตกั (ภาค 1) ระบุว่า เป็นกึ่งพงศาวดารจีนสมัยราชวงศ์ซ้อง ไม่ระบุชื่อ ผู้แปล-เรียบเรียง ตอนต้นลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ข่าวสดในช่วงประมาณปี พ.ศ.2466 แต่ไม่สามารถค้นหาข้อมูลหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ได้ เข้าใจว่าน.ส.พ.ข่าวสดต้องหยุดพิมพ์จำหน่าย จึงนำมาลงต่อในบางกอกการเมืองตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 131 วันที่ 13 พฤศจิกายน 2466 ถึงปีที่ 1 ฉบับที่ 141 วันที่ 24 พฤศจิกายน 2466 ทำให้ช่วงดังกล่าวถึงบางกอกการเมืองมี เรื่องจีนลงพิมพ์พร้อมกันถึง 3 เรื่องในแต่ละฉบับ

4.7 เซียงหลู (ภาค 1) ระบุว่า เป็นเกร็ดพงศาวดารจีนสมัยแผ่นดินเม่งเฉียว (ราชวงศ์หมิง) เรียบเรียงเป็นภาษาไทยจากต้นฉบับภาษาจีนโดย “เกาทัณฑ์ทอง” ลงพิมพ์ต่อ จากเรื่องยินเด็กกุน ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 135 วันที่ 17 พฤศจิกายน 2466 จนถึงฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 158 วันที่ 14 ธันวาคม 2466

4.8 ฮุนซืออ้ง (ภาค 1-2) ระบุว่า เป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์ซุ่ย “กุหลาบสี น้ำเงิน” เป็นผู้เรียบเรียงตั้งแต่ตอนต้นจนถึงฉบับวันที่ 29 เมษายน 2467 เปลี่ยน ผู้เรียบ เรียงเป็น“จันทรฉาย” ซึ่งเรียบเรียงต่อจนจบภาค 2 ลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 158 วันที่ 14 ธันวาคม 2466 จนถึงฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 295 วันที่ 30 พฤษภาคม 2467

4.9 ฮุนซืออ้ง ภาค 3 ตอนอุปัชฌาย์เกิดเป็นขบถ ระบุว่า เป็นเกร็ดพงศาวดารจีน สมัยราชวงศ์ซุ่ย “กุ๊กกันทอง” เรียบเรียงจากต้นฉบับภาษาจีน ลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 2 ฉบับที่ 9 วันที่ 11 มิถุนายน 2467 ถึงปีที่ 2 ฉบับที่ ?

4.10 ยี่ไฉ่วบ๊วย ระบุว่า เป็นเกร็ดพงศาวดารจีนสมัยราชวงศ์ถัง “เกาทัณฑ์ทอง” เป็นผู้เรียบเรียงจากต้นฉบับภาษาจีน ลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 160 วันที่ 17 ธันวาคม 2466 ถึงปีที่ 1 ฉบับที่ 175 วันที่ 5 มกราคม 2466

4.11 เยี่ยนนุ่นปา ระบุว่า เป็นพงศาวดารจีนสมัยราชวงศ์ซ้อง รัชสมัยพระเจ้าซ้อง กวนจงฮ่องเต้ “มะลิเลื้อย” เป็นผู้เรียบเรียง ลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 176 วันที่ 7 มกราคม 2466 ถึงปีที่ 1 ฉบับที่ 265 วันที่ 3 เมษายน 2467

4.12 ตันกวงเหม้ง ระบุว่า เป็นกึ่งพงศาวดารจีนสมัยจินเฉียวหรือไต้จิน รัชสมัย พระเจ้าจิ้นง่วนเต้ “เกษรา” เป็นผู้เรียบเรียงจากต้นฉบับภาษาจีน จนถึงฉบับวันที่ 1 พฤษภาคม 2467 เปลี่ยนผู้เรียบเรียงเป็น “จิมเหล็ก” ลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 266 วันที่ 24 เมษายน 2467 ถึงปีที่ 1 ฉบับที่ 293 วันที่ 28 พฤษภาคม 2467

4.13 ซังเซียงกิว ระบุว่า เป็นเกร็ดพงศาวดารจีนสมัยราชวงศ์หงวนตอนต้น มีผู้ เรียบเรียงจากต้นฉบับภาษาจีนถึง 4 คน คือ “จันทรแจ่ม” เป็นผู้เรียบเรียงถึงฉบับวันที่ 2 มิถุนายน 2467 แล้วเปลี่ยนผู้เรียบเรียงเป็น “จ้าวทอง” ตั้งแต่วันที่ 2 มิถุนายน 2467 จากนั้น ก็เปลี่ยนเป็น “เซเลง” ตั้งแต่ฉบับวันที่ 19 กรกฎาคม 2467 และ “ไชยธัช” เรียบเรียงต่อจาก เซเลงจนจบ ลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 293 วันที่ 28 พฤษภาคม 2467 ถึงปีที่ 2 ฉบับ ที่ 103 วันที่ 3 ตุลาคม 2467

4.14 กิมเล่งแซ และกิมเล่งแซภาค 2 ตอนนางเง็กยูเอียงทำศึก ระบุว่า เป็น เกร็ดพงศาวดารจีนสมัยราชวงศ์ถัง รัชสมัยพระเจ้าถังไทจงฮ่องเต้และพระเจ้าถังเต็กจง ฮ่องเต้ “อิมอาร์มณ” แปลและเรียบเรียงจากต้นฉบับภาษาจีน ลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 295 วันที่ 30 พฤษภาคม 2467 ถึงปีที่ 2 ฉบับที่ 158 วันที่ 11 ธันวาคม 2467

4.15 เชียวเต็กเซ้ง ระบุว่า เป็นเกร็ดพงศาวดารจีนสมัยราชวงศ์ถัง รัชสมัยพระ เจ้าถังมกจงฮ่องเต้ “ไชยธัช” เป็นผู้เรียบเรียง (ในหนังสือพิมพ์ใช้คำว่า “ผู้ร้อยกรอง”) ลงพิมพ์ ตั้งแต่ฉบับปีที่ 2 ฉบับที่ 104 วันที่ 4 ตุลาคม 2467 แต่ไม่สามารถสืบค้นได้ว่าจบในฉบับใด เนื่องจากในไมโครฟิล์มของหอสมุดแห่งชาติมีถึงเพียงฉบับปีที่ 2 ฉบับที่ 239 วันที่ 20 มีนาคม 2467 ซึ่งเรื่องนี้ยังลงพิมพ์ไม่จบ

4.16 หลี่ซ่งกั๊ ระบุว่า เป็นเกร็ดพงศาวดารจีนสมัยราชวงศ์ซ้อง รัชสมัยพระเจ้าซ้องฮุยจงฮ่องเต้ “อิมฮารมณ” เป็นผู้แปลและเรียบเรียงจากต้นฉบับภาษาจีน ลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 2 ฉบับที่ 156 วันที่ 8 ธันวาคม 2467 ถึงปีที่ 2 ฉบับที่ 218 วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2467

4.17 กอซิวยัง ระบุว่า เป็นเกร็ดพงศาวดารจีนสมัยราชวงศ์ฮั่น รัชสมัยพระเจ้าฮั่นวันงฮ่องเต้ “จันทราทิตย” เป็นผู้แปลและเรียบเรียง ลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 2 ฉบับที่ 219 วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2467 แต่ไม่สามารถสืบค้นได้ว่าจบในฉบับใด เนื่องจากในไมโครฟิล์มของหอสมุดแห่งชาติมีถึงเพียงฉบับปีที่ 2 ฉบับที่ 239 วันที่ 20 มีนาคม 2467 ซึ่งเรื่องนี้ยังลงพิมพ์ไม่จบ

5.หนังสือพิมพ์ศรีกรุง เป็นหนังสือพิมพ์รายวันที่เริ่มตีพิมพ์จำหน่ายตั้งแต่ปี พ.ศ. 2456 แต่ในระยะแรกๆ ตีพิมพ์จำหน่ายเป็นรายเดือน ถึง ปี พ.ศ.2469 จึงเปลี่ยนเป็นหนังสือพิมพ์รายวัน มีนายศุภรี วสุวัต เป็นเจ้าของและบรรณาธิการ เป็นหนังสือพิมพ์ที่แม้จะมีการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลบ้างตามสมควร แต่ก็ได้มีการมที่กล้ารุนแรงนัก มีบันทึกตีประเภทนิยายลงพิมพ์ทั้งที่เป็นนิยายอิงพงศาวดารจีนและนิยายอิงพงศาวดารไทยลงพิมพ์ควบคู่กัน แต่ก็มิชอบน่าสังเกตว่านิยายจีนที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ฉบับนี้มักเป็นเรื่องเก่าที่เคยตีพิมพ์ในฉบับอื่นหรือที่แปลมาตั้งแต่ยุคต้นๆเช่นเรื่อง จอฮุยเหม้ง ที่เคยตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สยามราษฎร์ เป็นต้น นอกนั้นก็มิเรื่อง เม่งลีคุน ซ้องเล่งคุน และ แพกต้วน เป็นต้น

การตีพิมพ์ซ้ำเรื่องที่เคยลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นมาแล้วของศรีกรุงนี้ อาจเป็นไปได้ว่าเป็นเพราะการแข่งขันกันมากเป็นผลให้เรื่องเงินที่จะนำมาเรียบเรียงเกิดขาดแคลนต้นฉบับ หรืออาจเป็นไปได้ในอีกแง่หนึ่งว่า ในยุคนั้นมีการแข่งขันกันมากจนทำให้เรื่องที่จะนำมาแปลหรือมีมือการแปลไม่มีคุณภาพ การนำเรื่องเก่ามาตีพิมพ์ใหม่จึงอาจเป็นอีกทางหนึ่งที่จะทำให้สามารถดึงดูดผู้อ่านกลับมาอ่านนิยายจีนอีกครั้งหนึ่ง

เนื่องจากหนังสือพิมพ์ศรีกรุงไม่มีสำเนาอยู่ในไมโครฟิล์ม จึงไม่สามารถที่จะค้นหารายละเอียดของการลงพิมพ์เรื่องเงินแต่ละเรื่องมากล่าวไว้ในนี้ได้

นอกจากหนังสือพิมพ์ทั้ง 5 ฉบับดังกล่าวซึ่งเป็นสนามใหญ่สำหรับเรื่องเงิน แล้วยังมี

หนังสือพิมพ์เรื่องฉบับอื่นๆ อีกเป็นจำนวนมากที่ลงพิมพ์เรื่องจีนเป็นประจำแต่มักจะเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีอายุสั้น นิยายจีนที่ลงพิมพ์เหล่านี้จึงมีทั้งที่พิมพ์ต่อเนื่องกันจนจบเรื่องและลงพิมพ์ไม่ทันจบเรื่องหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นก็เหมือนเป็นไปเสียก่อน ซึ่งสภาพเช่นนี้เกิดขึ้นให้เห็นอยู่ตลอดเวลา ยิ่งในช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น วิธีการที่จะตีพิมพ์เรื่องจีนให้จบของหนังสือพิมพ์ที่ตกอยู่ในภาวะเช่นนี้ก็คือ การนำเอาเรื่องจีนเรื่องนั้นๆ ไปตีพิมพ์ต่อในหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นๆ ที่เป็นหนังสือพิมพ์ในเครือเดียวกันหรือหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นที่มีความสัมพันธ์กันทันทีโดยไม่จำเป็นจะต้องเริ่มตีพิมพ์ใหม่ตั้งแต่ตอนแรก

แม้ว่าสถานการณ์ของหนังสือพิมพ์ที่มีใช้ักษ์ใหญ่อย่างทั้ง 5 ฉบับ ที่กล่าวถึงแล้วจะเป็นดังที่กล่าว แต่เรื่องจีนก็ยังครองหน้ากระดาษของหนังสือพิมพ์เล็กๆ เหล่านี้ไว้อย่างเหนียวแน่น จึงขอนำมากล่าวรายละเอียดในแต่ละฉบับ ดังนี้

6.หนังสือพิมพ์สมัยราษฎร์ สืบจากไมโครฟิล์มของหอสมุดแห่งชาติ¹ พบเพียงเรื่องเดียวคือ บึงก่อง ระบุว่า เป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์ซ่ง เรียบเรียงโดย “สามแสน” เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 1 วันที่ 24 ตุลาคม 2475 ที่มีหลักฐานในไมโครฟิล์มยังไม่จบเรื่อง

7.หนังสือพิมพ์ 10 ธันวา และ ข่าวเร็ว 10 ธันวาผนวก เรื่องจีนที่ลงพิมพ์ใน 2 ฉบับนี้ทุกเรื่องไม่สามารถสืบค้นได้ทั้งหมด เท่าที่พบในไมโครฟิล์มของหอสมุดแห่งชาติ² ซึ่งพบบางส่วนและไม่มีเรื่องใดที่ลงพิมพ์จนจบเรื่องและการลงพิมพ์ไม่จบนี้น่าจะมีปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงภายในหนังสือพิมพ์เองที่มีการใช้ชื่อว่า “10 ธันวา” และต่อมาก็เปลี่ยนเป็น “ข่าวเร็ว 10 ธันวาผนวก” หลังจากนั้นก็มีการระบุว่ามีการปรับปรุงใหม่ในฉบับวันที่ 18 พฤษภาคม 2476 โดยกลับไปใช้ชื่อ “10 ธันวา” เช่นเดิม เรื่องจีนที่พบมีทั้งสิ้น 4 เรื่อง ได้แก่

7.1 อั้งฮู้เตียบ ระบุว่า เป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์ถัง สมัยพระเจ้าถังเต๋กจง ฮ่องเต๋ เรียบเรียงโดย “ธนูเหล็ก” เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 5 วันที่ 6 เมษายน

¹ หอสมุดแห่งชาติ, ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล.76.

² หอสมุดแห่งชาติ, ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล.76.

2476 ถึงวันที่ 13 พฤษภาคม 2476 ก็ยุติทั้งๆ ที่เรื่องยังไม่จบ

7.2 ชุ่นว่วยเหลา ระบุว่าเป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์ซ้อง สมัยพระเจ้าซ่งหลี่จงฮ่งเต่ เรียบเรียงโดย “ดอกส้มป่า” เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 5 วันที่ 6 เมษายน 2476 ถึงวันที่ 13 พฤษภาคม 2476 ก็ยุติทั้งๆ ที่เรื่องยังไม่จบ แบบเดียวกับเรื่องอื่นๆ ที่อยู่เทียบ

7.3 เตียงเจียงฮั่ว ระบุว่าเป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์ซ้อง สมัยพระเจ้าซีซวนอ๋อง เรียบเรียงโดย “หยกเหลือง” ระบุไว้ใน “ข่าวเร็ว 10 ธันวาคม” ฉบับที่ 7 วันที่ 13 พฤษภาคม 2476 ว่าเริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับวันที่ 5 พฤษภาคม 2476 ยังลงพิมพ์ไม่จบ

7.4 ซังเหลียง ระบุว่าเป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์ซ้อง สมัยพระเจ้าซ่งฮุยจงฮ่งเต่ แปลและเรียบเรียงโดย “สารภี” เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 40 วันที่ 18 พฤษภาคม 2476 ลงพิมพ์ถึงวันที่ 5 มิถุนายน 2476 แต่ยังไม่จบ

8.หนังสือพิมพ์เฉลิมพระนครรายวัน ในไมโครฟิล์มของหอสมุดแห่งชาติ หมายเลข 110¹ พบเพียงเรื่องเดียวคือ “บุไซ่หญิง” ซึ่งระบุว่าเป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์ถัง สมัยพระเจ้าถังไท่จงฮ่งเต่ ถึงเกาจงฮ่งเต่และบูเช็กเทียน แปลและเรียบเรียงจากต้นฉบับภาษาจีนโดย “ตัวชินแซ” เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 1 วันที่ 1 สิงหาคม 2476 ถึงฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 83 วันที่ 22 พฤศจิกายน 2476 ยังไม่จบ

9.หนังสือพิมพ์เสียงสยาม เสียงสยามเป็นหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ ไม่ปรากฏหลักฐานรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ จากไมโครฟิล์มของหอสมุดแห่งชาติ หมายเลข ล. 108 และ ล.109² พบว่าหนังสือพิมพ์เริ่มตีพิมพ์จำหน่ายในวันที่ 7 เมษายน 2472 ส่วนวันเวลาหยุดนั้นไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด เรื่องเงินที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ฉบับนี้มีเพียง 2 เรื่อง และทั้งสองเรื่องก็ลงพิมพ์ไม่จบ คือ

9.1 เจียกิมฮั่ว ระบุว่าเป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์ซ้อง สมัยพระเจ้าซ้อง

¹ หอสมุดแห่งชาติ, ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล.110 ม้วนที่ 1-๒.

² หอสมุดแห่งชาติ, ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล.108-108.

ม้วยจงฮ่องเต้ เรียบเรียงโดย “ทองขาว” เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 1 วันที่ 7 เมษายน 2472 จบภาค 1 ในฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 13 วันที่ 15 พฤษภาคม 2472 โดยไม่ลงพิมพ์ภาค 2 ต่อ

9.2 แซ่ก้งเกี่ยม ระบุว่า เป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์หมิงหรือเหมิง สมัยพระเจ้าเม่งฮวงจงฮ่องเต้ เรียบเรียงโดย “จันทราคูปต์” เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 12 วันที่ 14 พฤษภาคม 2472 ที่ปรากฏในไมโครฟิล์มมีตีพิมพ์ถึงภาค 3 ตอนดาว บูเคียวแกกับพรรคพวกปราบมังกรเขียว แต่ยังไม่จบ ภาค 2 และ 3 เปลี่ยนตัวผู้เรียบเรียงเป็น “ทองขาว”

10.หนังสือพิมพ์รวมข่าวรายวัน หนังสือพิมพ์รวมข่าวรายวัน มีบริษัทรวมข่าวเป็นเจ้าของ แต่ไม่ปรากฏหลักฐานรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ฉบับนี้จากไมโครฟิล์มของหอสมุดแห่งชาติ หมายเลข ล.109¹ พบว่าหนังสือพิมพ์เริ่มตีพิมพ์จำหน่ายในวันที่ 18 กรกฎาคม 2472 ส่วนวันเวลาหยุดนั้นไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด เรื่องเงินที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ฉบับนี้มีเพียง 2 เรื่อง และลงพิมพ์จบเรื่องเพียงเรื่องเดียว โดยมีรายละเอียดดังนี้

10.1 อั้งใจเสียง ระบุว่า เป็นกึ่งพงศาวดารสมัยราชวงศ์ถัง สมัยพระเจ้าถังไทจงฮ่องเต้ แปลและเรียบเรียงโดย “ตะเกียบงา” เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 1 วันที่ 1

กุมภาพันธ์ 2469 จนถึงปีที่ 1 ฉบับที่ 62 ถึงวันที่ 28 พฤษภาคม 2470

10.2 นางเบงเก็กหง ไม่ระบุว่า เป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์ใด กษัตริย์ที่ระบุชื่อมีพระเจ้าเทียนสีและพระเจ้าหมกจง เป็นต้น เรียบเรียงโดย “เกี่ยมซิงตั้” เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 48 วันที่ 3 พฤษภาคม 2472 มีไม่จบเรื่อง

11.หนังสือพิมพ์สยามสาสน์ สยามสาสน์เป็นหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ เริ่มพิมพ์จำหน่ายเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2465 ไม่ปรากฏหลักฐานรายละเอียดอื่นของหนังสือพิมพ์

¹ หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 108.

ฉบับนี้ จากไมโครฟิล์มของหอสมุดแห่งชาติ หมายเลข ล.116¹ พบว่ามีเรื่องจินตนิมิตเพียงเรื่องเดียว คือ ชิดเยียบโจ้วหนี ระบุว่าเป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์ซ้อง รัชสมัยพระเจ้าซ้องจิงจงฮ่องเต้ ไม่ทราบชื่อผู้แปลและเรียบเรียง เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 1 วันที่ 7 กรกฎาคม 2465 แต่เนื่องจากหนังสือพิมพ์สยามสาส์นมีขาดหายไปบางส่วนทำให้ต้นฉบับที่ลงพิมพ์มีไม่ครบ แต่เข้าใจว่าน่าจะลงพิมพ์จนจบ เพราะในไมโครฟิล์ม หมายเลข ล.67² ซึ่งมีต้นฉบับหนังสือพิมพ์สยามสาส์นฉบับปีที่ 1 ฉบับ 29 วันที่ 19 มกราคม 2465 ไม่มีเรื่องนี้ลงพิมพ์แล้ว

12.หนังสือพิมพ์สากลธุรกิจ หนังสือพิมพ์สากลธุรกิจการตีพิมพ์จำหน่ายสัปดาห์ละ 2 ฉบับ จากหลักฐานในไมโครฟิล์มหอสมุดแห่งชาติ หมายเลข 116³ หนังสือพิมพ์ฉบับนี้มีเพียงบางส่วน คือ มีตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 2 วันที่ 21 พฤษภาคม 2468 จนถึงฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 19 วันที่ 26 กรกฎาคม 2468 พบมีเรื่องจินตนิมิตเพียง 2 เรื่อง โดยมีจบเรื่อง 1 เรื่อง ดังรายละเอียด ดังนี้

12.1 หนึ่งใจเดียว ระบุว่าเป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์จินเฉียว สมัยพระเจ้าตี๋กุนฮ่องเต้ เรียบเรียงโดย “จินใหม่” เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 2 วันที่ 21 พฤษภาคม 2468 ถึงปีที่ 1 ฉบับที่ 28 วันที่ 23 กรกฎาคม 2468

12.2 เล่าขานหญิง ระบุว่าเป็นกึ่งพงศาวดารสมัยราชวงศ์ฮั่น สมัยพระเจ้าฮั่นบูจกฮ่องเต้ เรียบเรียงโดย “เณรแก้ว” เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 19 วันที่ 26 กรกฎาคม 2468 ในไมโครฟิล์มมีไม่จบ

13.หนังสือพิมพ์สยามวีโร ไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ จากหลักฐานในไมโครฟิล์มของหอสมุดแห่งชาติ ม้วนที่ 67⁴ ทำให้ทราบเพียงว่าหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ตีพิมพ์จำหน่ายครั้งแรกเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2465 พบเพียงเรื่องจินตนิมิตเพียงเรื่องเดียวและไม่จบ คือ

¹ หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 116.

² หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 67.

³ หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 116.

⁴ หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 67.

เรื่อง เง็กหมุยโต ซึ่งระบุว่าเป็นกึ่งพงศาวดารสมัยราชวงศ์ซ้อง สมัยพระเจ้าซ่งเล่งจงฮ่องแต่ไม่ปรากฏชื่อผู้แปลและเรียบเรียง เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 1 วันที่ 4 มกราคม 2465 ในไมโครฟิล์มมีถึงปีที่ 1 ฉบับที่ 6 วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2465

14.หนังสือพิมพ์วันอาทิตย์ หนังสือพิมพ์วันอาทิตย์เริ่มตีพิมพ์จำหน่ายเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2465 ไม่ทราบวันหยุดตีพิมพ์ จากหลักฐานไมโครฟิล์มหอสมุดแห่งชาติ หมายเลข ล.67¹ พบว่าช่วงตั้งแต่ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 วันที่ 5 กันยายน 2469 ถึงปีที่ 1 ฉบับที่ 16 วันที่ 3 ตุลาคม 2469 มีเรื่องเงินลงพิมพ์ 3 เรื่อง โดยลงพิมพ์ไม่จบทั้ง 3 เรื่อง คือ

14.1 กิมเหล้งไทจ้อภาคพิเศษ ระบุว่าเป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยแผ่นดินเฉียว ไม่ปรากฏชื่อผู้แปลและเรียบเรียง เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 1 วันที่ 20 มิถุนายน 2469 ถึงปีที่ 1 ฉบับที่ 10 ก็มีเรื่อง “กิมเหล้งเผ่า” ลงพิมพ์แทนโดยที่เรื่องนี้ยังไม่จบ

14.2 หลีเซ่งเหล้ง ระบุว่าเป็นเกร็ดพงศาวดารแผ่นดินเม่งเฉียว (สมัยราชวงศ์หมิง) สมัยพระเจ้าบ้วนแหละฮ่องเต้ เรียบเรียงตามเค้าฉบับภาษาจีนโดย “ธนูเหล็ก” เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 6 วันที่ 25 กรกฎาคม 2469 จนถึงฉบับที่ 9 พอฉบับที่ 10 ก็ขาดหายไปทั้งๆ ที่ยังไม่จบ

14.3 กิมเหล้งเผ่า ระบุว่าเป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยแผ่นดินเฉียว เรียบโดย “แสงอาทิตย์” เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 10 วันที่ 22 สิงหาคม 2469 ถึงปีที่ 1 ฉบับที่ 15 วันที่ 26 กันยายน 2469 ก็หยุดพิมพ์ ฉบับที่ 16 ซึ่งเป็นฉบับสุดท้ายที่มีอยู่ในไมโครฟิล์มหอสมุดแห่งชาติก็ไม่มีลงพิมพ์เรื่องนี้

15.หนังสือพิมพ์กรรมกร ไม่ปรากฏหลักฐานรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ฉบับนี้นอกจากวันเริ่มพิมพ์จำหน่าย คือวันที่ 15 ตุลาคม 2475 จากไมโครฟิล์มของ หอสมุดแห่งชาติ หมายเลข ล.14² ซึ่งสำเนาหนังสือพิมพ์กรรมกรตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 1 วันที่ 15 ตุลาคม 2475 ถึงปีที่ 1 ฉบับที่ 40 วันที่ 6 ธันวาคม 2475 มีลงพิมพ์ทั้งหมด 3 เรื่อง ซึ่งทั้ง 3

¹ แหล่งเดิม.

² หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 1๔.

เรื่องนี้ไม่มีเรื่องใดลงพิมพ์จนจบเรื่อง ดังรายละเอียด

15.1 หลีซกจิ้ง ระบุว่าเป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์ซ้อง สมัยพระเจ้าซ่งตง จงฮ่องเต้ เรียบเรียงโดย “กิมแซ” เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 1 วันที่ 15 ตุลาคม 2475 ถึงปีที่ 1 ฉบับที่ 21 วันที่ 13 พฤศจิกายน 2475 ยังไม่จบเรื่องขาดหายไปแล้วมีเรื่องอื่นมาลงพิมพ์แทน

15.2 ซังแปะแบ้ ระบุว่าเป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์ซ้อง สมัยพระเจ้าซ่งไท่ โจ้วฮ่องเต้ เรียบเรียงโดย “ลัดดาตง” เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 22 วันที่ 15 พฤศจิกายน 2475 ถึงปีที่ 1 ฉบับที่ 29 วันที่ 5 ธันวาคม 2475 เรื่องก็ขาดหายไป มีเรื่องหยกจื่อเหลียงมาลงพิมพ์แทน

15.3 หยกจื่อเหลียง ระบุว่าเป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์ฮั่น สมัยพระเจ้าฮั่นเทียนเผิง เรียบเรียงโดย “ดอกแก้ว” เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 40 วันที่ 6 ธันวาคม 2475 ลงพิมพ์ยังไม่จบ

16.หนังสือพิมพ์ไทยแท้ หนังสือพิมพ์ไทยแท้เป็นหนังสือราย 3 วัน ตีพิมพ์จำหน่ายทุกวันพุธและวันเสาร์ จากสำเนาหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ในไมโครฟิล์มของหอสมุดแห่งชาติ หมายเลข ล.112¹ หนังสือพิมพ์ไทยแท้ตีพิมพ์จำหน่ายฉบับแรกในวันที่ 6 มิถุนายน 2464 ส่วนวัดหยุดตีพิมพ์ไม่ปรากฏ จากสำเนาหนังสือพิมพ์ตั้งแต่ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 วันที่ 6 มิถุนายน 2464 จนถึงปีที่ 1 ฉบับที่ 17 วันที่ 2 กันยายน 2474 มีเรื่องจินตนิพนธ์รวม 2 เรื่อง และไม่จบเรื่องทั้ง 2 เรื่อง คือ

16.1 คุณลุ่นซัว ระบุว่าเป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์หมิง (หมิง) สมัยพระเจ้าหมิงฮ่องเต้ เรียบเรียงโดย “ตะเกียบงา” เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 22 วันที่ 6 มิถุนายน 2474 จบภาค 1 ถึงปีที่ 1 ฉบับที่ 9 วันที่ 5 สิงหาคม 2474 ไม่มีภาค 2 ลงพิมพ์ต่อ

¹ หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 11๓.

16.2 โง้วเฮี้ยบตั้ง ระบุว่า เป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์ซ้อง สมัยพระเจ้าซ่งไท่โจ้ว ฮ่องเต๋ เรียบเรียงโดย “กิมตอ” เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 13 วันที่ 19 สิงหาคม 2474 ถึงปีที่ 1 ฉบับที่ 17 วันที่ 2 กันยายน 2474 ยังไม่จบเรื่อง

17.หนังสือพิมพ์ไทยน้อย หนังสือพิมพ์ไทยน้อยรายวัน หลวงอนุรักษรัถการเป็น เจ้าของ ตีพิมพ์จำหน่ายครั้งแรกในปี พ.ศ.2475 แต่ไม่ทราบวันเดือนปีที่แน่นอน จาก ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล.114¹ พบว่าในช่วงตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 87 วันที่ 2 ตุลาคม 2475 จนถึงปีที่ 1 ฉบับที่ 105 วันที่ 23 ตุลาคม 2475 มีเรื่องเงินลงพิมพ์เพียงเรื่องเดียว คือ อุ๊ววยเอ็ง ซึ่งระบุว่า เป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยเม่งเจียว (ราชวงศ์เหม็งหรือหมิง) เรียบเรียงโดย “มือ ภายสิทธิ์” ระบุเริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับวันที่ 27 กันยายน 2475 ที่มีไมโครฟิล์มไม่จบเรื่อง

18.หนังสือพิมพ์สยามรัตน์ หนังสือพิมพ์สยามรัตน์รายวัน มีนายกุหลาบ นพรัตน์ เป็น เจ้าของ เริ่มตีพิมพ์จำหน่ายวันที่ 2 พฤษภาคม 2475 ข้อมูลในไมโครฟิล์ม หมายเลข ล.95² มีเพียง ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 1-12 เดือนพฤษภาคม 2475 มีเรื่องเงินลงพิมพ์เพียงเรื่องเดียว คือ ลีğunเก็ก ซึ่งระบุว่า เป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์หมิง สมัยพระเจ้าเซ่งโจ้วฮ่องเต๋ เรียบเรียงโดย “ช. โรจนวิภาต” เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 1 วันที่ พฤษภาคม 2475 มีเพียง 2 ฉบับ

19.หนังสือพิมพ์เทพบรรเทิงรายสัปดาห์ ไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ ข้อมูลจากไมโครฟิล์ม หมายเลข ล.95³ ที่พบมีเพียงฉบับเดียว คือ ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 4 วันที่ 19 พฤศจิกายน 2469 มีเรื่องเงินลงพิมพ์ คือ เรื่องเป้งซิงเป้งตง ระบุว่า เป็นเกร็ดพงศาวดาร สมัยราชวงศ์ซ้อง สมัยพระเจ้าซ่งบุ๋นฮ่องเต๋ ไม่ปรากฏชื่อผู้เรียบเรียง เรื่องเงินที่ลงพิมพ์ใน ฉบับนี้อาจไม่มีความสำคัญในแง่ของเนื้อหาของเรื่องเงิน แต่สามารถทำให้เห็นถึงความเสื่อม ความนิยมของเรื่องเงินได้ชัดเจน จึงนำมากล่าวไว้ด้วย

¹ หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 11๔.

² หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 9๕.

³ หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 9๕.

20.หนังสือพิมพ์หญิงสยามรายสัปดาห์ ไม่มีชื่อรายละเอียดของหนังสือพิมพ์ฉบับนี้จากไมโครฟิล์มหมายเลข ล.95¹ ซึ่งมีสำเนาหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ในไมโครฟิล์มตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 5 วันที่ 2 พฤศจิกายน 2473 ถึงปีที่ 1 ฉบับที่ 7 พฤศจิกายน 2473 เรื่องเงินที่พบมีเรื่องเดียว คือ เรื่องขุนเฉียว ซึ่งมีไม่จบเรื่อง เนื้อเรื่องระบุว่าเป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์หมิง(หรือหมิง) เรียบเรียงโดย “สละ ร.ก.”

21.หนังสือพิมพ์รักสยาม หนังสือพิมพ์รักสยามมีบริษัทแพร่วิทยากรเป็นเจ้าของ เริ่มพิมพ์จำหน่ายเป็นครั้งแรกในวันที่ 9 มกราคม 2474 ข้อมูลจากไมโครฟิล์ม หมายเลข ล.114² ซึ่งมีสำเนาของหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 1 วันที่ 9 มกราคม 2474 ถึงฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 27 วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2474 พบว่ามีเรื่องเงินที่ลงพิมพ์มี 2 เรื่อง และลงพิมพ์ไม่จบทั้ง 2 เรื่อง คือ

21.1 ทิคุงไต้จวนส่วย ระบุว่า เป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์ซ้อง สมัยพระเจ้าซ้องยี่งจงฮ่องเต้ เรียบเรียงโดย ดอกกระกำ เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 1 วันที่ 9 มกราคม 2474 ลงพิมพ์ถึงปีที่ 1 ฉบับที่ 26 วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2474 แต่ไม่จบเรื่อง นำเรื่องไต้กวงอิดไฮ่วลงพิมพ์แทน

21.2 ไต้กวงอิดไฮ่ว ระบุว่า เป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์ฮั่น สมัยพระเจ้าฮั่นเซ่งบูฮ่องเต้ เรียบเรียงโดย “บุษบก” เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 27 วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2474 มีไม่จบเรื่อง

22.หนังสือพิมพ์ราษฎร หนังสือพิมพ์ราษฎรรายวัน มี ร.ท.เฉย ดังคะสุด เป็นเจ้าของ ตีพิมพ์จำหน่ายเป็นครั้งแรกในวันที่ 5 ธันวาคม 2471 และหยุดจำหน่ายในราวปี 2472 ข้อมูลจากไมโครฟิล์ม หมายเลข ล.112³ ซึ่งมีสำเนาหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 1 วันที่ 5 ธันวาคม 2471 ถึงฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 59 วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2471 พบเรื่องเงินที่พบ

¹ หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 9๕.

² หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 11๔.

³ หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 11๒.

มีเพียงเรื่องเดียว คือ จักปอเต็ย ซึ่งระบุว่าเป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์ซ้อง สมัยพระเจ้าซ้องเฮาจงฮ่องเต้ เรียบเรียงโดย “ศรีราเพย” เริ่มลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 1 วันที่ 5 ธันวาคม 2471 ถึงปีที่ 1 ฉบับที่ 51 วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2471 ไม่จบเรื่อง

23.หนังสือพิมพ์สุริยา หนังสือพิมพ์สุริยารายวัน เป็นหนังสือพิมพ์ในเครือของบริษัท บางกอกการเมือง จำกัด เริ่มตีพิมพ์เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2474 ไม่ทราบวันหยุดตีพิมพ์ ข้อมูลที่พบจากไมโครฟิล์ม หมายเลข ล.113¹ พบเฉพาะฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 1 วันที่ 11 กรกฎาคม 2474 ถึงปีที่ 1 ฉบับที่ 16 วันที่ 2 กันยายน 2474 เรื่องเงินที่พบมีเพียงเรื่องเดียว คือ เฮ่งปอกุน ซึ่งระบุว่าเป็นเกร็ดพงศาวดารสมัยราชวงศ์ซ้อง สมัยพระเจ้าซ้องเฮาจงฮ่องเต้ แปลและเรียบเรียงโดย “ใต้เจียงฮู” มีไม่จบเรื่อง

จากข้อมูลเกี่ยวกับการแปลและการตีพิมพ์เรื่องเงินในหนังสือพิมพ์ตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2464 จนกระทั่งถึงประมาณปี พ.ศ.2475 เมื่อเทียบกับระยะก่อนปี พ.ศ.2464 เราจะเห็นความเปลี่ยนแปลงในกระบวนการของการสร้างสรรค์ (หรือแปล) งานวรรณกรรมประเภทนี้ อย่างเห็นได้ชัด ทั้งในแง่ของผู้แปลที่มีจำนวนมากขึ้น และผู้สนับสนุนการแปลซึ่งเปลี่ยนแปลงจากการที่เจ้านายหรือขุนนางเป็นผู้สนับสนุนมาเป็นหนังสือพิมพ์ ที่มองเห็นช่องทางในการทำให้หนังสือพิมพ์ของตนขายได้ ขณะเดียวกันหากมองไปถึงผู้เสพ ก็ย่อมแสดงให้เห็นถึงจำนวนของผู้เสพที่เพิ่มมากขึ้นตามปริมาณของ “ผู้รู้หนังสือ” ที่มีเพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากการจัดการศึกษาแบบตะวันตกที่ริเริ่มมาตั้งแต่ต้นรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่องเงินจึงไม่ได้แพร่หลายอยู่แต่เฉพาะในหมู่นักชั้นสูงอีกต่อไป

4.2 ลักษณะและวิธีการแปล

ในการแปลเรื่องเงินหลังปี พ.ศ.2464 ส่วนใหญ่ก็ยังคงยึดขนบนิยมในการแปลและเรียบเรียงเหมือนกับยุคที่ผ่านมา และน่าสังเกตว่าไม่น้อยที่ทำงานแข่งกับเวลา คือให้ทันหนังสือพิมพ์ตีพิมพ์ออกจำหน่าย ดังนั้นผลงานแปลและเรียบเรียงจำนวนมากขาดความประณีต เป็นการเรียบเรียงเพื่อให้ผู้อ่าน “อ่านเอาเรื่อง” มากกว่าที่จะเป็นการ “อ่านเอารส”

¹ หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 11๓.

ผู้แปลส่วนใหญ่ก็ไม่ค่อยมีชื่อเสียง บางนามปากกาแปลได้สักเรื่องสองเรื่องก็เลิกกันไป

นักแปลและเรียบเรียงนิยายจีนในยุคนี้เท่าที่สามารถรวบรวมได้มีดังนี้

- 1.หนังสือพิมพ์สยามราษฎร์ มีนักแปลประจำคือ พ.ต.ต.พระวิบูลจินพากย์ (จื่อ สูงค์) เมื่อพระวิบูลจินพากย์ไปประจำอยู่ที่บางกอกการเมืองก็ได้ฮ่วนเหลียง โชปราการ มาทำหน้าที่แทน
- 2.หนังสือพิมพ์เงินโณสยามวรคัพพ์ เรื่องแรกที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ ผู้เรียบเรียงใช้นามปากกาว่า “ผดุง” ซึ่งก็คือ นายเชียวฮุดเส็ง สิบญูเรื่องนั่นเอง ส่วนเรื่องที่ตีพิมพ์ต่อๆมา แม้จะไม่มีการระบุชื่อ แต่เข้าใจว่าคงจะเป็นฝีมือของนายเชียวฮุดเส็ง สิบญูเรื่อง
- 3.หนังสือพิมพ์บางกอกการเมือง เป็นหนังสือพิมพ์ที่นักแปลเรื่องจีนผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันแปลหลายคนด้วยกัน เท่าที่สามารถรวบรวมได้ ได้แก่ พระวิบูลจินพากย์ เกาทัณฑ์ทอง กุหลาบสีน้ำเงิน ภูกันทอง มลิเลื้อย เกษรา จันทรแจ่ม อิมอารมณ ไชยธัช และ จันทราทิพย์
- 4.หนังสือพิมพ์หลักเมือง มี ต. บุ่งตง หรือ ต.บุญเทียม ซึ่งเป็นเจ้าของทำหน้าที่เป็นผู้แปล-เรียบเรียงเองเป็นประจำ นอกนั้นก็มิได้ใช้นามปากกา “จินสยาม” ซึ่งสันนิษฐานว่าจะเป็น นาย ต. บุญเทียม เองเช่นกัน
5. หนังสือพิมพ์ข่าวด่วน เท่าที่สำรวจได้ก็มี จันทรแรม ไตรศร
6. หนังสือพิมพ์สมัยราษฎร์ มี “สามแสน”
7. หนังสือพิมพ์ 10 ธันวาคม และ ข่าวเร็ว 10 ธันวาคม มีธนุเหล็ก ดอกส้มป่า และ สารดี (กิจ สารภรณ์)
- 8.หนังสือพิมพ์ไทยใหม่ มี ตัวชินแซ ทองขาว จันทรakupต์
- 9.หนังสือพิมพ์วันอาทิตย์ มี ธนุเหล็ก จาก 10 ธันวาคมและแสงอาทิตย์
- 10.หนังสือพิมพ์รวมข่าว มี ตะเกียบงา และ เกียวชิงดี
- 11.หนังสือพิมพ์สากลธุรกิจ มี จินใหม่ กับ เณรแก้ว ผลัดเปลี่ยนกัน
- 12.หนังสือพิมพ์กรรมกร กิม กิมแซ ลัดดาตงและดอกแก้ว
- 13.หนังสือพิมพ์ไทยแท้ มี ตะเกียบงา (จาก 10 ธันวาคม) และ กิมตก

14.หนังสือพิมพ์ไทยน้อย มี มือกายสิทธิ์

15.หนังสือพิมพ์สยามรัตน์ มี ช.โรจนวิภาค

16.หนังสือพิมพ์รักษสยาม มี ดอกกระถางและบุษบก

ส่วนในหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นๆ ก็มีนักแปล-เรียบเรียงอีกหลายต่อหลายคน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วสันนิษฐานว่าเป็นนามปากกาที่ใช้สำหรับการแปลเรียบเรียงหรือแต่งให้หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับเป็นการเฉพาะและไม่สามารถสืบค้นนามจริงได้

แม้จะดูเหมือนว่า มีนักแปล-เรียบเรียง หรือนักเขียนเรื่องจินในยุคนี้นับเป็นจำนวนมากแต่น่าสังเกตว่า การตั้งนามปากกานั้นจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันมากจนทำให้เข้าใจว่าเป็นไปได้ที่นักเขียนบางคนใช้นามปากกาหลายนามปากกาเพื่อเขียนให้หนังสือพิมพ์คนละฉบับกัน อย่างไรก็ตามเรื่องนี้เป็นเพียงข้อสังเกตของผู้เขียนเท่านั้น ทั้งนี้ผู้ศึกษาไม่สามารถที่จะสืบเสาะข้อมูลในส่วนนี้ได้เนื่องจากไม่มีแหล่งข้อมูลที่จะเสาะแสวงหาได้

ในยุคนี้อาจจะมีนักเขียนนักแปลเรื่องจินเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก แต่วิธีการแปล การเรียบเรียงนั้นก็ทำได้แตกต่างกันไปสักก็มาน้อยไม่ คือส่วนใหญ่คงยึดเอารูปแบบและวิธีการในการเรียบเรียงโดยใช้สำนวนภาษาแบบหนังสือสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง(หน) ทั้งสิ้น ดังที่ “เณรแก้ว” ได้เขียนไว้ในคำนำของเรื่อง “เล่าขุนเหลียง” ในหนังสือพิมพ์สากลธุระการตอนหนึ่งว่า “ข้าพเจ้าไม่ออกตัวว่าข้าพเจ้าไม่เคยเขียน เพราะข้าพเจ้าเขียนมานานแล้ว และแม้การเขียนเรื่องจินสมัยใหม่จะดำเนินไปโดยวิธีใดก็ช่าง แต่ข้าพเจ้าก็ยังถือหลักแห่งการเขียนเรื่องจินแบบโบราณอยู่เสมอ ทั้งนี้เพราะข้าพเจ้ามิใช่ศิษย์หลู่อวี่นั่นเอง”¹

ความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับขนบการแปลและเรียบเรียงเรื่องจินเกิดขึ้นเมื่อเมื่อนายเชียวสุดเส็ง สิบญี่เรื่อง เริ่มแปลนิยายจีนเรื่องแรก (เรื่อง “ต่ายเหลียงเอี้ยชู”) ลงพิมพ์ในจินโนสยามวารศัพท์ ในปี พ.ศ.2464 เขาก็เริ่มแหวกแนว “แบบครู” โดยใช้วิธีการเรียบเรียงแบบ “นวนิยาย” คือ มีการแบ่งบทแบ่งตอนอย่างเห็นได้ชัดเจน ใช้เครื่องหมายคำพูดในบทเจรจาของตัวละครตามแบบนวนิยาย ที่เป็นเช่นนี้เพราะนายเชียวสุดเส็ง เห็นว่าเรื่องจินที่แปลและเรียบเรียงกันอยู่ในขณะนั้น หรือแม้แต่เรื่องสามก๊กก็ตามล้วนแล้วแต่เป็นนวนิยายหรือเรื่อง

¹ เณรแก้ว. “เล่าขุนเหลียง” สากลธุระการ ๒6 กรกฎาคม ๒๔68 หน้า 11. ไม่โครฟิล์ม.

อ่านเล่นทั้งสิ้น หาได้เป็นพงศาวดารไม่ ดังที่เขาได้เขียนไว้ในคอลัมน์ “ย่าใหญ่” วิกาศวิจารณ์การแปลเรื่องจีนในเมืองไทยในจินโนสยามวารศัพท์ ฉบับประจำวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2465 ว่า “ข้าพเจ้าเคยพูดมาแต่ไรว่า เรื่องจีนที่มีผู้แปลและพิมพ์ขายในตลาดนั้นล้วนเป็นเรื่องอ่านเล่นทำนองเดียวกับเรื่องโนเวลของฝรั่ง แต่เรื่องอ่านเล่นของจีนโดยมากมักเกี่ยวกับราชการ จึงทำให้ผู้แปลเข้าใจไปเป็นพงศาวดารของประเทศ”¹

เรื่องจีนที่จินโนสยามวารศัพท์ จึงมีรูปแบบการเรียบเรียงและสำนวนภาษาที่แตกต่างไปจากเรื่องจีนในหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นๆ อันแสดงในเห็นถึงพัฒนาการของการแปลวรรณกรรมจีนที่เปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแบบของนวนิยายอย่างเห็นได้ชัด อย่างน้อย 3 ประการ คือ

1.การเปิดเรื่อง ขนบในการเรียบเรียงจีนที่ยึดถือมาตั้งแต่ในยุคการแปลสามก๊ก มักจะใช้วิธีการเปิดเรื่องโดยการบรรยายความในพงศาวดารนับตั้งแต่ยุคที่มีความสงบสุขจนกระทั่งถึงสมัยที่เกิดเหตุการณ์สับสนวุ่นวาย บ้านเมืองเข้าสู่ภาวะที่กษัตริย์ไม่ตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรม ขุนนางข้าราชการกังฉินมีอำนาจ ขุนนางตงฉินถูกกลั่นแกล้งเข้าทำนอง

“เดิมแผ่นดินเมืองจีนทั้งปวงนั้น เป็นสุขมาช้านานแล้วก็เป็นศึก ครั้นศึกสงบแล้วก็สุข ...”² ในเรื่องสามก๊ก โดยที่ในหลายๆ เรื่องนั้นเนื้อความในตอนเปิดเรื่องนั้นไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง หรือถ้าจะเกี่ยวข้องบ้างก็ไม่ชัดเจนนัก

ขนบการเปิดเรื่องเช่นนี้ เรื่องจีนในจินโนสยามวารศัพท์บางเรื่องผู้เรียบเรียงก็เล่าความไว้ในคำนำได้นำเป็นตอนเปิดเรื่องไม่ บางเรื่องก็เปิดเรื่องโดยเพียงแต่สรุปให้เห็นสั้นๆว่าเรื่องนั้นเกิดขึ้นในยุคใดเท่านั้นเอง แล้วจึงเป็นตอนเปิดเรื่องจริงๆ ดังเช่นในเรื่อง “ปวยเล่งต่วน” ก็ได้กล่าวถึงเหตุการณ์ในพงศาวดารไว้ในคำนำ แล้วสรุปว่า

อนึ่งลำดับวงศ์ตระกูลที่ข้าพเจ้าผู้แปลกล่าวมาข้างบนนี้ หาได้ปรากฏในเรื่องปวยเล่งต่วนไม่ แต่ทำไมต้องนำมากล่าวก็เพราะจะได้ทำให้ท่านผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ง่าย ข้าพเจ้าจึงได้คัดเอาจากพงศาวดารโดยตรงซึ่งมิใช่เกร็ดหรือสมมุติให้พอกลมกลืน

¹ “ย่าใหญ่” จินโนสยามวารศัพท์. 1 พฤษภาคม. ๒๔๖๕. หน้า ๔. ไม่โครฟลิ้ม.

² เจ้าพระยาพระคลัง(หน). สามก๊ก. หน้า 1.

อย่างเรื่องทั้งหลายไม่...”¹

เมื่อเปิดเรื่องจึงเริ่มต้นเปิดฉากแรกของเรื่อง ดังในเรื่อง “ป่วยเล่งต่วน”ว่า เมื่อไซอิหรือฮวนอันอยู่ตะวันตกของประเทศจีนในเวลานั้นก็คือพวกที่ตั้ง ภูมิลำเนาอยู่ในแถบทิเบตและซินเกียงทุกวันนี้ ในขณะที่นั้นมีชายคนหนึ่งซึ่งเป็น ชาวพื้นเมืองชื่อเกิ้ลไฮฮา ได้รับยศเป็นขุนนางของลี้เต็กเฮ้งซึ่งมีตำแหน่งยศเป็น จี นอ่อง...”²

หรือในเรื่อง “ตายเหลืองเฮียชู” ซึ่งมีการแบ่งบทตามแบบนวนิยายอย่างชัดเจน และเปิดเรื่องว่า

บทที่ 1 ความเปนไปในธมวัย

เรื่องที่จะกล่าวต่อไปนี้ได้ปฏิสนธิขึ้นในรัชกาลพระเจ้าซิงฮ่องเด็กษัตริย์องค์ ที่ 12 แห่งราชวงศ์ต้าหยเหม็ง หรือที่เรียกกันว่าพระเจ้าเกียเจงในเรื่องได้อั้งเผื่อนั้น ก่อนที่จะเล่าเรื่องให้ท่านฟัง ต้องขอกล่าวถึงต้นลำดับวงศ์ของ บุคคลผู้หนึ่ง ซึ่งภายหลังได้ทำการใหญ่ได้ลุล่วงสำเร็จอย่างมหัศจรรย์...

จำเดิมที่อำเภอเซงอัน จังหวัดกวางเปงฮู่ ในมณฑลจิลีนั้น มีบุรุษคนหนึ่งชื่อ “เลงเคียม” เปนคนอย่างดีที่เรียกว่าอยู่ในศีลในธรรม แต่เชี่ยวชาญในทางวิชา อาคมยิ่งนัก เคยมีนามอุโฆษในต้นแผ่นดินต้าหยเหม็งมาครั้งหนึ่ง เลงเคียมมี บุตรชายสี่ตระกูลคนเดียวชื่อ “เลงเคียมเหลียน” เปนผู้ชำนาญในทางวิชา แพทย์...ท่านผู้นี้มีบุตรชื่อ “เลงซีซวด” เข้าสอบไล่วิชาหนังสือได้ยศชั้นจินสือแล้ว รับราชการในตำแหน่ง “ไท่เซียงจี” เลงซีซวดมีบุตรชายหญิงสองคนด้วยกัน ... บุตรชายชื่อ “เลงสง” สอบไล่วิชาหนังสือได้ยศชั้นกือฮิน แล้วรับราชการใน มณฑลซานตง...

เลงสงมีบุตรชายคนเดียวเหมือนกันชื่อ “เลงอูเปง” ซึ่งต่อไปได้เปนนายโรง เอกตัวสำคัญของเรื่องนี้ เลงอูเปงเปนครูโหม่งสว่างามยิ่งนัก ดุจหยกอันมีน้ำ

¹ “คำนำของผู้แปล ปวยเล่งต่วน” จินโนสยามวารศัพท์. ๒7 ธันวาคม ๒๔๖๖. หน้า ๒. ไมโครฟิล์ม.

² แหล่งเดิม.

บริสุทธิปราศจากมลทิน...¹

2.การจบเรื่อง เมื่อเนื้อความของเรื่องจบลงด้วยความสุขสมหวังของตัวเอกแล้ว ตามขนบเดิมของการแปลก็มักจะนิยมบรรยายถึงสรุปถึงความสงบสุขของบ้านเมืองว่าบ้านเมืองได้กลับเข้าสู่ภาวะที่สงบสุข ไม่มีศัตรูมารุกราน ชุนนางกังฉินถูกล้มล้างอำนาจ ชุนนางตงฉินมีอำนาจปกครองแผ่นดินก่อให้เกิดความสงบสุข กษัตริย์ก็ตั้งอยู่ในธรรม ประเทศก็ “บริบูรณ์พูนสุขฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล ราษฎรต่างทำมาหากินตามภูมิสำเนาได้รับความร่มเย็นปราศจากศัตรูเลี้ยนหนามแผ่นดิน...” ในขณะที่เรื่องจีนในจินโนสยามวารศัพท์มิได้นำเนื้อความเช่นนี้มากล่าวปิดเรื่องเลย แต่จะจบในลักษณะของนวนิยายที่เมื่อเรื่องคลี่คลายไปจนถึงจุดสุดท้ายก็จะจบเรื่องโดยไม่เน้นกล่าวถึงความสงบสุขของบ้านเมืองตามขนบนิยมที่ปฏิบัติกันมาแต่เดิม

3.การใช้สำนวนภาษา นักแปลเรียบเรียงส่วนใหญ่ในยุคนี้นิยมเรียบเรียงภาษาตามแบบ “ครู” คือเจ้าพระยาพระคลัง(หน) จากเรื่องสามก๊ก แต่สำนวนที่ใช้ันั้นไม่ตีสึงขนาดสามก๊ก และพยายามที่จะใช้วิธีเรียบเรียงแบบ “พงศาวดาร” ไม่มีการแยกส่วนที่เป็นบทบรรยายและสนทนาให้เห็นอย่างชัดเจน คงเรียบเรียงติดต่อกันเป็นดั่งสามก๊ก แต่เรื่องจีนในจินโนสยามวารศัพท์นั้น สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ผู้แปลมีความพยายามที่จะเรียบเรียงให้อยู่ในรูปแบบของนวนิยายมากกว่าพงศาวดาร เช่นในเรื่อง “เปี้ยไต้เฮียบ” ว่า

เมื่อท่านไท่ไถให้เอากงจื้อนั้นไปทิ้ง ท่านก็ต้องเอาไปทิ้งตามคำสั่งนั้นหรือมิฉะนั้นจะ
เอาแอบซ่อนซุกเสียที่บ้านก็คงได้เกิดมาเป็นคนกับเขาทั้งที่ช่างแบกเอาไว้มิได้เต็ม
ราโท นียกไต้ฟงนางอิงสีพูดจาถูกต้องมีรู้ที่จะไต้เถียงประการใด ต้องจำใจนิ่งอยู่²

หรือในเรื่อง “ด้ายเหลืองเอี้ยชู” ผู้แปลก็พยายามที่จะเรียบเรียงโดยการแบ่งออกเป็นบทมีชื่อบทและในบทสนทนานั้นก็ให้เครื่องหมายอัฒประกาศหรือเครื่องหมายคำพูดคร่อม

¹ ผดุง “ด้ายเหลืองเอี้ยชู” จินโนสยามวารศัพท์. 17 กุมภาพันธ์ ๒๕6๔. หน้า ๓. ไมโครฟิล์ม.

² “เปี้ยไต้เฮียบ” จินโนสยามวารศัพท์. 17 กันยายน ๒๕66. หน้า ๒. ไมโครฟิล์ม.

ข้อความที่เป็นบทพูดของตัวละคร จะแตกต่างไปจากนวนิยายสมัยใหม่ก็ตรงที่ยังคงเรียบเรียงให้เนื้อความติดต่อกันโดยมิได้มีการใช้ย่อหน้าเมื่อถึงคำพูดของตัวละคร เช่น

วันหนึ่งเลงอุเปงนั่งอ่านหนังสืออยู่ในห้องสมุด เห็นลกฮงเดินเข้ามายืนอยู่ข้างๆ ลักครูลักฮงย่อตัวลงแล้วพูดว่า “บ่าวแกคิดว่า เห็นจะต้องเลือกหาใครสักคน เพื่อแทนท่านซินแซของเฮียนสุดชะขอรับ” “นี่หมายความว่า จะหาครูมาสอนฉัน ดังนั้นหรือ” เลงอุเปงยิ้มพุดว่า “เมื่อหันมาทางลกฮงแล้วพูดต่อ “ไม่ต้องหรอก ครูของฉันมีอยู่ในเล่มสมุดมากพอแล้ว” “ถ้าอย่างนั้นก็ดีละขอรับ แต่บ่าวยังมีเรื่องจะต้องขอหาฤาษีอีกข้อหนึ่งขอรับ” ลกฮงพูดโดยเสียงอ่อนหวาน...¹

สำหรับวิธีการในการแปลและเรียบเรียงเรื่องจีนในยุคนี้ เมื่อพิจารณาจากหลักฐานและพินิจพิเคราะห์เนื้อเรื่องในหลายๆ เรื่องแล้ว อาจกล่าวได้ว่ามี 3 วิธี คือ

1. แปลเอาเนื้อความโดยละเอียดจากต้นฉบับภาษาจีนแล้วจึงเรียบเรียงใหม่ให้สละสลวยและใช้สำนวนแบบ“สามก๊ก” ซึ่งในการแปลแบบนี้ ผู้แปลจะต้องมีความรู้ดีทั้งภาษาจีน เรื่องจีนของนายเขียวฮุดเส่งที่แปลลงจีนโนสยามวารศัพท์ส่วนใหญ่น่าจะใช้วิธีนี้ ทั้งนี้เพราะตัวนายเขียวฮุดเส่งเองเป็นคนจีนที่มีความรู้ภาษาไทยเป็นอย่างดี แต่ก็เน้นที่จะรักษารูปแบบการประพันธ์ตามต้นฉบับเดิมไว้ นอกจากนั้นเรื่องจีนของหนังสือพิมพ์สยามราษฎร์ในยุคต้นๆ ที่แปลโดยพระวิบูลจินปาก็อาจจัดเข้าลักษณะนี้ได้

2. แปลสรุปใจความแล้วผู้เรียบเรียงเอามาขยายความต่อ ลักษณะการแปลเช่นนี้ ยศวัชรเสถียร ได้อธิบายไว้ว่า

แปลจากต้นฉบับภาษาจีนจริงๆ อย่างสมัยเริ่มแรก ซึ่งในการนี้ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นสำหรับคนเป็นล่าม แปลจากภาษาจีนเป็นข้อความย่อๆ ขึ้นหนึ่งก่อน แล้วจึงให้นักประพันธ์ต่อเติมเสริมแต่งให้เป็นเนื้อความโดยละเอียดในภาษาไทย ... ตกมาถึงตอนนี้ผู้เป็นล่ามเป็นคนจีนที่รู้หนังสือจีนดีและภาษาไทยพอสมควร แปลแล้ว

¹ ผดุง “ด้ายเหลืองเอี้ยชู” จีนโนสยามวารศัพท์. 17 กุมภาพันธ์ ๒๔6๔. หน้า ๓. ไม่โครฟิล์ม.

เขียนเป็นไทยพอได้เรื่องราวอยู่ๆข้อความสำคัญ ส่วนพลความนั้นทางฝ่ายนัก
ประพันธ์จัดการเอง...¹

การแปลแบบนี้นิยมใช้กันมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสามารถที่จะคงเค้าความตามต้นฉบับ
เดิมไว้ได้ประการหนึ่ง ผู้เรียบเรียงสามารถที่จะเพิ่มเติมสอดแทรกและเรียบเรียงสำนวนโวหาร
ให้เป็นตาม “แบบครู” ได้ไม่ยากนักอีกประการหนึ่ง อีกทั้งสามารถที่จะเรียบเรียงต้นฉบับได้
ทันตามเวลาที่กำหนดในการออกจำหน่ายของหนังสือพิมพ์อีกด้วย

3.การปลอมเรื่องจีน เป็นการแต่งเรื่องขึ้นมาเองโดยอาศัยความชำนาญและ
ประสบการณ์ในการเรียงเรื่องจีนทำมาแล้วหลายเรื่อง หรือนำเอาเรื่องจีนที่เคยตีพิมพ์แล้ว
หลายๆเรื่องมาเป็นแบบอย่างและหรือตัดต่อให้เกิดเป็นเรื่องใหม่ การปลอมเรื่องจีนนั้นเกิดขึ้น
ในช่วงหลังๆ ทั้งนี้อาจจะเกิดจากสาเหตุสำคัญ คือ ได้มีการแข่งขันกันมากจนทำให้ขาดแคลน
ต้นฉบับที่จะนำมาแปล จะเห็นได้จากการที่บางเรื่องแปลยังไม่ทันจบ แต่ก็ต้องหยุดไป
ด้วยเหตุผลว่า “ต้นฉบับภาษาจีนยังตกมาไม่ถึง...” การกระทำของนักประพันธ์ในกลุ่มนี้เป็น
เพียงการพยายามฉกฉวยโอกาสที่เรื่องจีนได้รับความนิยมสูงก่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนตน
การแปลและเรียบเรียงก็ขาดการประณีต การปลอมแปลงก็มีเพิ่มขึ้นตามลำดับ
สภาพการณ์เช่นนี้ ยศ วัชรเสถียร ได้บันทึกไว้ว่า

นักประพันธ์พวกนี้แต่ละคนเคยอ่านนิยายจีนจนมีความชัดเจนในเรื่องนิยายจีนแล้ว
ทั้งนั้น แต่ค่าที่ไม่มีต้นฉบับเดิม แต่งไปนานเข้าผลอเอาตัวละครที่มีอันเป็นตายไป
แล้วเผลอกลับมาแสดงวุ่นวายอีกก็มี บางคนกลางคืนร่ำสุราหนักเกินไปหน่อยรุ่งขึ้น
ยังไม่สร้างใจหัวขึ้นมา นั่งเขียนไม่ได้ แต่ความจำเป็นต้องมีต้นฉบับของตนให้ช่าง
เรียงพิมพ์ให้ทันกำหนดหนังสือออกจะรอให้หายเมาลุกมานั่งเขียนไม่ได้ พอถึงเวลา
ที่หนังสือพิมพ์เขาเรียกว่า เส้นตาย (Dead Line) เขาก็พุงสังขารมุดเข้าไปนอน
อยู่ใต้เคลตัวพิมพ์ของช่างเรียงที่เรียงพิมพ์เรื่องของเขาเป็นประจำ แล้วบอกค่าบอก

¹ ยศ วัชรเสถียร. ความเป็นมาของการประพันธ์และนักประพันธ์ของไทย. ๒๕06 หน้า ๔7.

ให้ช่างเรียงเรียงไปด้วยไม่ต้องเขียนอย่างนี้ก็มี...¹

ตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ เรื่อง “เปงชิงเปงตง” ซึ่งลงพิมพ์ในหนังสือ พอถึงตอนท้ายๆ ก็กลายเป็นโฆษณาขายบำรุงกำลังกับไถ่ตราพระยานาคของห้างเพ็ญภาค

ลักษณะการแปลเรื่องจีนในยุคนี้จะเห็นความเปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจน โดยส่วนใหญ่จะยึดแบบการแปลและเรียบเรียงเรื่องสามก๊กของเจ้าพระยาพระคลัง(หน) เป็นหลัก แม้นายเชียวฮุดเส็ง สิบญ่เรื่อง จะพยายามแสดงให้เห็นว่าเรื่องจีนเหล่านี้เป็นนวนิยาย และทดลองแปลและเรียบเรียงในรูปแบบของนวนิยาย แต่ก็เห็นว่าไม่มีผู้นิยมมากนัก และไม่มีผู้แปลคนใดยึดถือเป็นแบบอย่าง ในขณะที่ในด้านของการใช้สำนวนภาษานั้นก็ได้ชัดเจนว่าเลียนแบบสำนวนภาษาของเจ้าพระยาพระคลัง (หน) สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัดของการแปลและเรียบเรียงในยุคนี้ก็คือ ตัวผู้แปลและผู้เรียบเรียงนั้นส่วนใหญ่จะเป็นคนเดียวกันหรือระบุไว้เพียงคนเดียว ในขณะที่จุดมุ่งหมายของการแปลที่มุ่งประโยชน์ด้านการค้าได้ทำให้ผลงานนักแปลบางคนทำงานอย่างเร่งรีบ ขาดความประณีต และมีจำนวนไม่น้อยที่แต่งขึ้นเองในลักษณะของการปลอมให้เป็นเรื่องจีน

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุคนี้จึงอาจเปลี่ยนไปใน 2 ทิศทาง คือ ด้านหนึ่งทำให้วิวัฒนาการวรรณกรรมจีนในเมืองไทยได้ก้าวหน้าขึ้น แต่ในอีกด้านหนึ่งการที่มีการนำเอาเรื่องจีนมาแปลโดยมิได้มีการคัดเลือกหรือการปลอมเรื่องจีนโดยฉวยโอกาสที่คนอ่านหนังสือพิมพ์กำลังนิยม ก็เป็นผลให้การแปลเรื่องประเภทอิงพงศาวดารจีนเสื่อมความนิยมลงอย่างเห็นได้ชัด ดังจะเห็นได้จากการตีพิมพ์เรื่องจีนของหนังสือพิมพ์หลายฉบับที่ไม่สามารถลงพิมพ์ได้จนจบเรื่อง ตลอดจนการเลิกลงพิมพ์เรื่องจีนและการของหนังสือพิมพ์บางฉบับ

4.3 จุดประสงค์การแปล

จุดประสงค์ในการแปลเรื่องจีนในยุคนี้ไม่แตกต่างไปจากช่วง 2411-2464 มากนัก คือ ล้วนมีจุดประสงค์เพื่อความบันเทิงเป็นหลัก เพราะถือว่าเรื่องจีนเหล่านี้เป็นเรื่องอ่านเล่น เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ดังเช่นคำแถลงของหนังสือพิมพ์สากลธุรกิจการว่า

¹ ยศ วัชรเสถียร. เล่มเดิม. ๔๘.

สากลธุระการแผนกเรื่องอ่านเล่นหนึ่งใจเสียงของเราได้จบลง แม้หนึ่งใจเสียงจะเป็นเรื่องสนุกสนานก็จริง แต่ทว่าสภาพของสากลธุระการเจริญขึ้นเป็นลำดับจนผิดคาด จึงเห็นว่าควรจะหาเรื่องที่สนุกจับใจมาลงต่อไป เพื่อเป็นการตอบแทนความเอื้อเฟื้อของท่านสมาชิกทั้งหลายผู้ใจอารีต่อสากลธุระการ¹

หรือในคำนำเรื่องโง่เขียบตั้ง ก็เห็นว่า “เรื่องนี้ประกอบด้วยลักษณะที่จะนำท่านให้สนุกบรรเทิงใจพร้อมทุกประการ มีรัก มีโศก มีกล้ำหาญ ซื่อสัตย์กตัญญู มีเมตตากรุณา และมีความเหี้ยมโหดอย่างร้ายกาจ...”²

นอกจากนี้แล้ว ผู้แปลบางท่านก็ยังคงมีความเห็นว่า การแปลเรื่องจีนเหล่านี้ นอกจากจะให้ประโยชน์ในด้านความบันเทิงแก่ผู้อ่านแล้ว ก็น่าที่จะมีประโยชน์ในลักษณะ

ที่ให้ความรู้แก่ผู้อ่านด้วย ดังที่ “ผดุง” กล่าวไว้ในคำนำของเรื่องเตี้ยเหลืออง้ายชูว่า
เรื่องนี้คืออยู่หน้อยที่เมื่ออ้างถึงภูมิประเทศก็ดี หรือขนบธรรมเนียมแลเหตุการณ์ใน
ราชการครั้งนั้นก็ดี ล้วนแต่เป็นความจริงพอจะทำให้ผู้อ่านได้ความรู้บ้าง ...
เป็นหนังสือที่แสดงภาพของคนสมัยนั้นได้อย่างดี ทั้งได้สำแดงวิชาไว้อยู่ด้วยเป็น
อันมาก”³

4.4 ลักษณะเนื้อหา

เนื้อหาของเรื่องจีนที่แปลในยุคนี้นั้นส่วนใหญ่แล้วก็ยังคงเป็นเนื้อหาของนวนิยายอิงประวัติศาสตร์เช่นเดิม แต่ก็เห็นได้ชัดเพิ่มขึ้นว่าเหตุการณ์ในเรื่องจะไม่ค่อยคำนึงถึงข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์มากนัก และหลายเรื่องก็จะมีเนื้อหาที่แสดงให้เห็นความคลี่คลายไปสู่งานประพันธ์อีกลักษณะหนึ่งของจีน คือ นิยายกำลังภายใน

¹ “ถ้อยแถลง” สากลธุระการ. 1(๒8) ๒๓ กรกฎาคม ๒๔67. หน้า 11. ไม่โครฟิล์ม.

² กิมตอ. “โง่เขียบตั้ง” ไทยแท้. 19 สิงหาคม ๒๔7๔. หน้า 7 ไม่โครฟิล์ม.

³ ผดุง “ด้ายเหลืออง้ายชู” จีนโนสยามวารศัพท์. 17 กุมภาพันธ์ ๒๔6๔. หน้า ๓. ไม่โครฟิล์ม.

ลักษณะเนื้อหาของเรื่องเงินที่แปลในยุคนี้ อาจแบ่งกล่าวได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. นวนิยายอิงพงศาวดารหรือที่บางครั้งผู้แปลในยุคนี้มักเรียกว่า เกร็ดพงศาวดาร หรือ กึ่งพงศาวดาร เป็นลักษณะเนื้อหาของเรื่องเงินส่วนใหญ่ที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ยุคนี้จะมีลักษณะร่วมที่สำคัญ เป็นต้นนี้

ในด้านของโครงเรื่อง (plot) โครงเรื่องของเรื่องเงินยุคนี้ส่วนใหญ่จะแสดงให้เห็นถึงปัญหาหรือข้อขัดแย้ง (Conflict) ด้านเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตัวละครที่เป็นฝ่ายดี (ตงฉิน) กับฝ่ายชั่ว (กังฉิน) ซึ่งจะนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างชนชาติหรือชนเผ่า จนกลายเป็นสงคราม โครงเรื่องที่เป็นข้อขัดแย้งที่นิยมแต่งกันมากก็คือ เมื่อกษัตริย์อ่อนแอ ขาดความเด็ดเดี่ยว ไร้ความสามารถ ขุนนางกังฉินจะมีอำนาจทางการเมือง อาศัยอำนาจสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชน จึงมีตัวละครฝ่ายดี ซึ่งอาจจะปราชญ์ของพวกตงฉินเป็นผู้คลี่คลายสถานการณ์ปราบปรามพวกกังฉินจนสำเร็จ หรืออาจเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสงครามระหว่างเงินกับชนเผ่าที่อยู่ใกล้เคียง โดยที่ชนเผ่าเหล่านั้นฉวยโอกาสในขณะที่บ้านเมืองกำลังวุ่นวายยกกองทัพเข้ารุกรานโดยมีขุนนางกังฉินของราชสำนักเงินเองเป็น ใส่ศึก ซึ่งตัวละครเอกของเรื่องจะเป็นผู้ปราบปรามได้สำเร็จ นอกจากนั้นก็จะมีโครงเรื่องย่อยเกี่ยวกับความรัก การพลัดพรากจากกันของตัวละครซึ่งเป็นแบบของนวนิยายหาใช้บันทึกทางประวัติศาสตร์หรือพงศาวดารไม่ ลักษณะของโครงเรื่องก็เป็นไปตามขนบของนวนิยายคือ มีการเปิดเรื่องเพื่อชี้ให้เห็นถึงเวลาหรือสมัยที่เรื่องเกิดแล้ว แสดงให้เห็นปัญหาที่ค่อยทวีความซับซ้อน คลี่คลายขยายตัวไปจนกระทั่งถึงจุดไคลแมกซ์ (Climax) ของเรื่องจึงจบเรื่อง จะมีโครงเรื่องย่อยสอดแทรกอยู่โดยตลอดและแสดงให้เห็นถึงความคลี่คลายของโครงเรื่องเหล่านั้นอย่างชัดเจน ทางด้านเนื้อเรื่องนั้น ถึงแม้จะเป็นเรื่องที่ยิ่งเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ก็ตาม แต่ยากยิ่งที่จะเชื่อได้ว่าเป็นเรื่องจริงตามประวัติศาสตร์ เนื้อเรื่องมักเป็นเรื่องราวที่เหนือวิสัย (Fantasy) ประเภทมหิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ การเหาะเหินเดินอากาศ มีตัวละครที่เหนือมนุษย์อย่างพวกเซียน ผู้วิเศษ สัตว์ประหลาด ตลอดจนความสามารถเหนือมนุษย์ของตัวเอก ลักษณะวิสัย รูปร่าง พฤติกรรมของตัวละครก็มีการบรรยายอย่างละเอียด ชัดเจน การสร้างบรรยากาศ ฉาก สถานที่ที่เกิดเรื่อง ที่ไม่อาจยืนยันถึงความมีอยู่จริงได้

นอกจากนี้ เรื่องเงินเหล่านี้ก็จะมีลักษณะร่วมและสูตรสำเร็จ ทั้งในด้านโครงเรื่อง รูปแบบการแต่ง เนื้อเรื่อง โดยโครงเรื่องและเนื้อเรื่องส่วนใหญ่จะอ้างอิงเอาเหตุการณ์ตอนใด ตอนหนึ่งในประวัติศาสตร์มาเป็นพื้นฐานในการดำเนินเรื่อง ในแต่ละเรื่องจะเปิดเรื่องในลักษณะเดียวกันคือ การระบุถึงช่วงระยะเวลาที่เกิดขึ้นในสมัยของกษัตริย์องค์ใดแห่งราชวงศ์อะไรเหมือนกันหมด เช่นการเปิดเรื่องของ “โจ้วเอี้ยบตั้ง” ในหนังสือพิมพ์ไทยแท้ว่า “...ดำเนินความตามพงศาวดารประเทศจีน เมื่อพระเจ้าซุ่นตี้ได้ขึ้นครองราชสมบัติเป็นประมุขกษัตริย์ของแผ่นดินได้ซึ่งแล้ว ก็มีราษฎรภาพกบฏทั่วประเทศตงก๊ก หัวเมืองใหญ่น้อยต่างมีความยำเกรงหาอาจแข็งเมืองไว้ดังเมื่อหลี่ซังตั้งตัวเป็นใหญ่นั้นไม่...”¹ หรือการเปิดเรื่องของ “ซิดเอี้ยบโจวหงิ” ในหนังสือพิมพ์สยามสาสน์ว่า “ในแผ่นดินซ่ง พระเจ้าซ่งไท่โจ้ฮ่องเต้ ได้เป็นปฐมกษัตริย์สืบสันตติวงศ์ต่อเนื่องลงมาจนถึงพระเจ้าซ่งจินจงฮ่องเต้ พระเจ้าซ่งจินจงฮ่องเต้นี้ พระองค์มีพระสนมเอกอยู่สององค์คือ นางหลี่ฮุยหนึ่ง และนางเล่าฮุยหนึ่ง”²

หลังจากนั้นจึงเริ่มเปิดประเด็นปัญหาขัดแย้งที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ในเรื่องขึ้นมา เช่น ในเรื่อง “ตันเทียนเต็ก” ว่า

อยู่มาวันหนึ่งพระเจ้าซ่งหลิงฮ่องเต้ทรงดำริในพระทัยว่า ตั้งแต่ได้ครองบ้านเมืองมาร่วมสามปีเศษแล้ว ยังมิได้จัดแจงเลือกหาบุคคลที่มีความรู้เข้าใจในราชการ ถ้าปล่อยให้พลละเลยต่อไป แม้ขุนนางรุ่นเก่าล้มหายตายลงก็จะทำให้กิจการการยุ่งยากขึ้น ควรจะนำความเรื่องนี้ไปหารือขุนนางผู้ใหญ่³

หรือในบางเรื่องก็จะกล่าวถึงกษัตริย์ประเภทหุบเบาหลงเชื่อขุนนางกังฉิน ลุ่มหลงสตรีเพศ ไร้คุณธรรม ทำให้เกิดความเดือดร้อนไปทั่ว ดังในเรื่อง “ทิกงไต้งวนส่วย” ว่า “พระเจ้าซ่งยี่จง เป็นกษัตริย์ที่ไม่ตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรม น้ำพระทัยโลเล หลงเชื่อถ้อยคำของขุนนางกังฉินประจบสอพลอ”⁴

¹ กิมตอ. “โจ้วเอี้ยบตั้ง” ไทยแท้. 19 สิงหาคม ๒๔7๔. หน้า 7 ไม่โครฟิล์ม.

² ส.ส. “ซิดเอี้ยบโจวหงิ” สยามสาสน์. 7 กรกฎาคม ๒๔6๕. หน้า 7 ไม่โครฟิล์ม.

³ ดอกลัมป้า. “ตันเทียนเต็ก” สยามพหุ. 16 สิงหาคม ๒๔7๕. หน้า ๒1. ไม่โครฟิล์ม.

⁴ ดอกระกำ. “ทิกงไต้งวนส่วย” รัชสยาม. 9 มกราคม ๒๔7๔. หน้า 6 ไม่โครฟิล์ม.

หลังจากนั้นประเด็นความขัดแย้งซึ่งมักจะเป็นการต่อสู้ระหว่างฝ่ายดีหรือฝ่ายตงฉินกับขุนนางกังฉินและศัตรูผู้รุกราน โดยระยะแรกของเรื่อง ฝ่ายดีจะเป็นฝ่ายที่เพลี่ยงพล้ำต้องประสบอุปสรรคความทุกข์ยากต่าง ๆ นานา ฝ่ายกังฉินหรือฝ่ายชั่วจะมีอำนาจวาสนาสูงแล้วจะแสดงให้เห็นถึงความรุ่งเรือง ความเข้มแข็ง และความเก่งกล้าสามารถของฝ่ายดีหรือตงฉินเพิ่มขึ้นตามลำดับ ในขณะที่ฝ่ายกังฉินนั้นก็ยิ่งเสื่อมโทรมและพ่ายแพ้ จนในที่สุดฝ่ายดีก็สามารถทำลายล้างพวกเลวร้ายได้สำเร็จบ้านเมืองก็กลับเข้าสู่ภาวะสงบสุขอีกครั้งหนึ่ง การจบเรื่องจึงจบลงด้วยความสุข เช่น เรื่อง “กิมเล่งแซ” ว่า “...ตั้งแต่นั้นมาบ้านเมืองทั้งแผ่นดินได้ถึงและประเทศไซฮวนก็ปราศจากเสี้ยนศัตรู และทั้งสองประเทศก็ได้เป็นมิตรภาพกันโดยสนิทสนม อนึ่งพระเจ้าถังเต๋กจงฮ่องเต้ก็ได้ทรงตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรม ประกอบทั้งมีเดี่ยเฮงป้าและนางเง็กยูเฮียง กับบรรดาขุนนางข้าราชการต่างประพฤตินบนตงฉิน...”¹

นอกจากมีโครงเรื่องหลักที่เกี่ยวกับการต่อสู้ปราบปรามพวกกังฉินและศัตรูผู้รุกรานแล้วยังมีโครงเรื่องย่อยที่เกี่ยวกับความรัก ความผิดหวัง การพลัดพราก ตลอดจนการปลอมตัวของตัวละครฝ่ายหญิงที่เป็นคู่รักของตัวละครเอกฝ่ายชายด้วย ซึ่งเรื่องของความรักก็จะจบลงด้วยความสุขเช่นกัน

เนื้อเรื่องนั้นส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเรื่องราวของข้าราชการ ขุนนางรวมถึงข้าราชการหรือสามัญชนที่ตั้งตัวเป็นโจรเพราะถูกกดขี่จากบรรดาข้าราชการ ขุนนาง มีน้อยเรื่องที่จะเป็นเรื่องของกษัตริย์โดยตรง และไม่ก็เรื่องที่เป็นเรื่องของเชื้อพระวงศ์ ส่วนใหญ่แล้วตัวเอกของเรื่องมักจะเป็นบุตรหลานของขุนนางตงฉินที่บิดาของตนถูกขุนนางกังฉินกลั่นแกล้งได้รับอันตรายจึงหลบหนีภัยไปแสวงหาความรู้ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเน้นความรู้ที่เกี่ยวกับวิชาการต่อสู้ ซึ่งมักจะเน้นที่การใช้อาวุธและเวทมนตร์คาถา จากนั้นก็จะชองสมกำลังกลับมาต่อสู้กับขุนนางกังฉินเพื่อเป็นการแก้แค้นและองกันราชบัลลังก์ นอกจากนั้นแล้วในบางเรื่องจะกล่าวถึงตัวละครเอกว่าเป็นดาวที่เฝ้าเซียงฮ่องเต้ส่งมาเกิดเพื่อปราบปรามพวกกังฉินที่สร้างความเดือดร้อนให้กับบ้านเมืองและประชาชน ดังเช่นในเรื่องกิมเล่งแซที่เมื่อขุนนางกังฉินเรืองอำนาจในรัชสมัยถัง

¹ อ๋มอาร์มณ “กิมเล่งแซ ภาคสอง” บางกอกการเมือง, 11 ธันวาคม ๒๕67, หน้า ๒0 ไมโครฟิล์ม.

ไต้จ้งฮ่องเต้ เจ็กเซียงฮ่องเต้ก็ได้ส่งดาวกิมเล้งแซ (ผู้แปลแปลว่า“ดาวมังกรเหลือง”) ลงไปภูมิลานีในครรภ์ของพระนางลี้มฮองเฮาเพื่อปราบกังฉิน เป็นต้น

ในด้านตัวละคร ลักษณะของตัวละครจะมีการแยกออกเป็นฝ่ายดีและฝ่ายชั่วอย่างชัดเจนและเด็ดขาด ตัวละครจะเป็นแบบตัวแบน (Flat Character) ทำนองเดียวกับนิยายประโลมโลกของไทย คือจะไม่มีการพัฒนาการและขาดความสมจริง ตัวละครฝ่ายดีจะเต็มไปด้วยความดีงามทั้งชีวิต เช่น เซียน นางฟ้า ขุนนางตงฉิน ตัวเอกของเรื่องซึ่งเก่งกล้าทั้งเชิงบู๊และบุ๋น ส่วนตัวละครฝ่ายชั่วก็จะกล่าวถึงแต่ความชั่วร้ายการกระทำทุกอย่างจะไม่มีมีความดีงามอยู่เลย พวกนี้จะไม่ซื่อสัตย์ต่อแผ่นดิน เป็นพวกที่ชอบประจบสอพลอ ไม่มีความจริงใจ เช่น ขุนนางกังฉิน เฒ่าหยิน ปิตาจอ หรือชนเผ่าต่างชาติ เช่น พวกฮวน เป็นต้น ตัวละครฝ่ายเลวนี้ ถึงแม้ในตอนแรกจะมีบุญวาสนาได้เป็นขุนนางชั้นผู้ใหญ่เต็มไปด้วยลาภยศสรรเสริญต่าง ๆ นานา ถึงแม้จะมีความสามารถสักปานใดก็ตาม แต่ในที่สุดแล้วจะต้องพ่ายแพ้แก่ตัวละครฝ่ายดีในตอนท้ายทุกครั้ง

ลักษณะที่เกี่ยวกับตัวละครที่เด่นมากของเรื่องจินประเพณีนี้นี้คือ การให้ตัวละครหญิงมีบทบาทมากทั้งในเชิงบู๊และบุ๋น ตัวละครหญิงในหลายต่อหลายเรื่องปลอมตัวเป็นชายเพื่อออกสู้รบกับศัตรู เพื่อกำจัดขุนนางกังฉิน จนกระทั่งได้เข้ารับราชการเป็นขุนนางชั้นผู้ใหญ่ในราชสำนัก ต่อเมื่อความลับว่าเป็นหญิงถูกเปิดเผยในตอนจบเรื่อง จึงแต่งงานอยู่กินกับตัวเอกฝ่ายชายและกลับสู่ฐานะผู้หญิงตามแบบฉบับเช่นเดิม เช่น นางเจ็กยูเฮียง ในเรื่อง “กิมเล้งแซ” ที่เก่งกล้าสามารถออกศึกสงครามกับพวกฮวน รบชนะพวกฮวนได้ เป็นต้น ซึ่งลักษณะความเก่งกล้าของตัวละครเอกฝ่ายหญิงนี้อาจจะเทียบได้กับตัวละครเอกฝ่ายหญิงในนิทานพื้นบ้านทำนองจักรๆ วงศ์ๆ ของไทย

เป็นที่น่าสังเกตว่า ลักษณะเนื้อหาของเรื่องเหล่านี้หลายต่อหลายเรื่องจะมีบางส่วนที่คล้ายกับนวนิยายกำลังภายในในยุคต่อมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือเรื่อง “ซิดเฮียบโจวหงี” หรือ “เจ็ดผู้กล้าห้าผู้ทรงธรรม” อันเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตและวีรกรรมในด้านการสืบสวนคดีความของเปาบุณจั่นและบรรดาจอมยุทธ์ผู้ที่คอยให้การช่วยเหลือ ซึ่งถาวร ลิกขโกศล¹ กล่าวว่า

¹ ถาวร ลิกขโกศล. “วรรณกรรมอันเนื่องด้วยเปาบุณจั่นในภาษาไทย” ใน เปาบุณจั่นฉบับสมบูรณ์. ๒๕๓๘ หน้า (11).

เป็นเรื่องชุดเปาบันจันที่เขียนขึ้นหลังสุดในงานที่มีอยู่ทั้งหมด 7 ส่วน โดยใช้อ้างอิงจากเปากงอันหรือเปาเล่งถูกอันและเรื่องเปากงซุตสี่¹ เรื่องชุดเฮียบโงวหงีนี้ได้รับการยกย่องว่าเป็น “แบบฉบับ” ของยุทธจักรนิยายจีนคู่กับเรื่อง “เออร์หนี่ว่องสยงจ้วน” หรือ “ตำนานจอมยุทธ์หญิง”

ก่อนหน้าเรื่องการแปลชุดเฮียบโงวหงี เรื่องเงินที่มีเปาบันจันเป็นตัวละครสำคัญที่แปลเป็นไทย นอกจากเปาเล่งถูกอันและเปากงซุตสี่ (ชีวิตเปาบันจัน) แล้ว ก็มีอีก 4 เรื่องคือ บ้วนฮวยเหลา (หอหมื่นบุปผา) ซึ่งมีตัวละครสำคัญ 3 คน คือ เปาบันจัน เต็กเซงซิง และเอี้ยจงเปา (หยางจงเปา) และในชุดโงวโหว (ห้าเสือ) 3 เรื่อง คือ โงวโหวเพงไซ (ห้าเสือปราบตะวันตก) โงวโหวเพงหนา (ห้าเสือปราบทักษิณ) และโงวโหวเพงกัก (ห้าเสือปราบอุดร) ซึ่งมีเต็กเซิง (ตีซิง) และพวกเป็นตัวละครเอก มีเปาบันจันและเอี้ยบันกวาง (หยางเหวิน กว่าง) เป็นผู้ช่วยเอี้ยบันกวางในเรื่องนี้ก็คือตัวละครเอกในเรื่อง “เอี้ยบันปา” ที่แปลลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์บางกอกการเมืองในช่วงปี พ.ศ.2466 นั่นเอง

2. ลักษณะเนื้อหาที่เป็นนวนิยายกำลังภายใน เป็นที่น่าสังเกตว่ามีบางเรื่องที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ยุคนี้มักใช้คำว่า “เฮียบ” หรือ “เฮี้ยบ” ซึ่งแปลว่า “ผู้กล้า” เป็นส่วนหนึ่งของชื่อเรื่อง เช่น ไบ่ไต้เฮียบ โงวเฮียบตั้ง เป็นต้น นอกจากนี้ก็ยังมีเรื่องเงินที่แปลยุคนี้อีกหลายเรื่องที่มีเนื้อหาด้านนิยายกำลังภายในในยุคหลัง ไม่ว่าจะเป็นเนื้อเรื่องที่เน้น วีรกรรมของตัวละครที่เป็น “นักสู้” หรือที่กล่าวถึงวิชาการต่อสู้ของตัวละครซึ่งคล้ายคลึงและ/หรือเหมือนกันกับวิชาการต่อสู้หรือวิทยายุทธของเหล่าจอมยุทธ์ในนวนิยายกำลังภายในที่แปลหลังปี พ.ศ.2500 ซึ่งขอกกล่าวในรายละเอียดเฉพาะเรื่อง “ซินเพ็กเอี้ย” ในหนังสือพิมพ์หลักเมือง ดังนี้

“ซินเพ็กเอี้ย” เป็นเรื่องอิงประวัติศาสตร์รัชสมัยพระเจ้าอู่กชกจฮองเต้แห่งราชวงศ์ถัง ตัวละครสำคัญคือ ซินเพ็กเอี้ย เป็นบุตรของขุนนางตงฉินที่ถูกขุนนางกังฉินใส่ความจนต้องฆ่า

¹ ทั้งสองเรื่องนี้แปลเป็นภาษาไทยแล้วในยุคก่อนหน้าที่จะแปลชุดเฮียบโงวหงี เปาเล่งถูกอัน แปลโดยนายทอง เทียนวรรณ เป็นผู้เรียบเรียงส่วนเปากงซุตสี่ ไม่ทราบชื่อผู้แปล เรียบเรียงโดยขุนวิจิตรมาตรา ใช้ชื่อภาษาไทยว่า “ชีวิตเปาบันจัน” ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สยามราษฎร์ แต่ไม่ปรากฏหลักฐานปีที่ลงพิมพ์แน่ชัด แต่เชื่อว่าน่าจะก่อนเรื่องชุดเฮียบโงวหงีแน่นอน เพราะในคำนำเรื่องชุดเฮียบโงวหงี ก็ได้ระบุว่า “ขอจงอย่าเพ้อตัดสินใจว่า ข้างกับเรื่องเก่า” ซึ่งแสดงว่า “ชีวิตเปาบันจัน” น่าจะลงพิมพ์ก่อนหน้านี้แล้ว

ตัวตายในคุก นางจึงพามารดาหนีออกจากเมืองหลวง ไปฝึกฝนวิชาความรู้และวิชาการต่อสู้อยู่ที่เขาฮวนซัว (คือฮัวซัวในนวนิยายกำลังภายในยุคหลัง) โดยได้รับการช่วยเหลือจากผู้กล้าและมีคุณธรรมหลายคน หลังจากนั้นนางจึงกวาดล้างกังฉินได้สำเร็จ และสร้างวีรกรรมในการทำสงครามกับชนเผ่าป่าเถื่อนที่รุกรานแผ่นดินจีน ในเรื่องมีการกล่าวถึงวิชาการต่อสู้ของตัวละครที่แปลกออกไปจากการใช้เวทย์มนตร์คาถาดังที่ปรากฏในเรื่องอื่นๆ ซึ่งหากจะเปรียบกับนวนิยายกำลังภายในแล้ว วิธีหรือวิชาการต่อสู้ของตัวละครในเรื่องนี้ก็คือวิชากำลังภายในนั่นเอง เช่น วิชาการขว้างตะเกียบของนางอันชีวและพ่อของนางเอกที่สามารถใช้กำลังขว้างให้ทะลุกำแพงหรือเหล็กหรือทองแดงได้ ดังคำพูดของนางว่า “วิชาของข้าพเจ้าเพียงเท่านี้ไม่น่าประหลาดอะไรเลย ถ้าเป็นป้าของข้าพเจ้าขว้างแล้วแม้กำแพงจะเป็นเหล็กหรือทองแดงก็จะทะลุหมด”¹

นอกจากนี้ก็ยังมีการกล่าวถึงสำนักวิชาการต่อสู้ที่สำคัญในเรื่องคือ สำนักคุนลุนซัว ศิษย์คนสำคัญของสำนักนี้ คือ เซงอ้อจื่อ สามารถฝึกวิชากุ้ยย้วยวี่วะภายในให้เคลื่อนที่ไปได้ตามใจนึก มีการกล่าวถึงสำนักง่อไบ้ซัว กล่าวถึงความสามารถของตัวละครที่ตรงกับนวนิยายกำลังภายในยุคต่อมาอีกบางตัว เช่น เล่าก๊กคี่ ซึ่งเป็นเด็กแต่สามารถฝึกฝนวิชาตัวอ่อนเป็นสาลี ถูกแผ่นเหล็กทับไม่เป็นอันตรายและกล่าวถึงการใช้น้ำลายเป็นอาวุธของก๊อกววนเองว่า “ก๊อกววนเองเห็นเตียสินไม่ระวังตัว จึงฉวยน้ำลายรดหน้าเตียสิน จำเพาะถูกตรงจมูก น้ำลายของก๊อกววนเองที่ลือออกไปนั้น ก๊อกววนเองได้ฝึกฝนจนใช้เป็นอาวุธคล้ายกับกระสุน เมื่อถูกจมูกของเตียสินโดยแรง ก็ทำให้จมูกของเตียสินแหวกทันที จนโลหิตไหลโหลรม”²

จากลักษณะดังกล่าว จึงเป็นไปได้ว่าเรื่อง “ซินเพ็กเอี้ย” คือ นวนิยายกำลังภายในที่เข้ามาสู่เมืองไทยในยุคแรกๆ เพียงแต่การแปลและเรียบเรียงยังยึดขนบธรรมเนียมเรียบเรียงแบบพงศาวดาร ประกอบกับยังไม่มีใครรู้จักคำว่า “นิยายกำลังภายใน” หรือ “ยุทธจักรนิยาย” ดังนั้นประวัติของการแปลนิยายกำลังภายในของไทยจึงอาจจะเริ่มตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2475 ก็เป็นไปได้

¹ จินสยาม “ซินเพ็กเอี้ย” **หลักเมือง**. 1๔ มิถุนายน ๒๕7๕. หน้า ๒1.

² จินสยาม “ซินเพ็กเอี้ย” **หลักเมือง**. ๕ ตุลาคม ๒๕7๕. หน้า 18.

3.นวนิยายประเภทสัจนิยม (Realist) นวนิยายที่มีลักษณะสมจริงหรือ (Realistic) ได้มีการแปลด้วยแล้วในยุคนี้นี้ คือเรื่อง กิมบั้งบัว หรือฉินผิงเหมย (Chin Ping Mei) แปลโดยจีนสยาม ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์หลักเมือง สีทรา พินิจवादล กล่าวถึงนวนิยายเรื่องนี้ว่า เป็นนวนิยายที่ “มุ่งเปิดเผยความจริงเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์จนกลายเป็นนวนิยายลามก (Pornographic novels)”¹ จัดเป็นนวนิยายที่เด่นและน่าศึกษา “เพราะเขียนขึ้นอย่างดีทั้งวิธีแต่ง การสร้างเนื้อเรื่อง และการใช้ความคิด คำพูดที่รุนแรงในเชิงยั่วล้อ (satire) สังคม”²

ยาขอบ³ ผู้แปล “บุพผาในกฤณทิทอง” ได้เขียน “ความนำ” เล่าประวัติของนวนิยายเรื่องนี้สรุปความได้ว่า ผู้เขียนหนังสือเล่มนี้คือหวางฉีเซ่ง บุตรชายของหวางยื้อ เขาเขียนขึ้นเพื่อแก้แค้นตระกูลหยิ่นที่ฆ่าบิดาของเขา หวางฉีเซ่งได้นำเอาเหตุการณ์ตอนหนึ่งในเรื่องชองกั๋งมาเป็นเค้าโครงเรื่องในการแต่ง เมื่อแต่งจบก็นำเอาयाพิษมาทาไว้บนหนังสือทุกหน้าแล้วส่งไปให้หยิ่นซีฝิน เมื่อหยิ่นซีฝินอ่านจนจบเรื่องก็สิ้นชีวิต (ในการอ่านผู้อ่านจะใช้นิ้วจุ่มน้ำลายเพื่อให้พลิกหนังสือได้ง่าย ยาพิษที่ฉาบบทหนังสือไว้จึงค่อยๆ เข้าสู่ร่างกายของหยิ่นซีฝิน) นวนิยายเรื่องนี้ได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกที่ซูโจวในปี ค.ศ.1610 และพิมพ์ซ้ำอีกสองครั้งในปี ค.ศ. 1687 และ 1695 แปลเป็นภาษาแมนจูในปี ค.ศ.1708 ต่อมาในปี ค.ศ.1753 ในรัชสมัยจักรพรรดิเฉียนหลงแห่งราชวงศ์ชิง ได้มีประกาศให้ฉินผิงเหมยเป็นหนังสือต้องห้าม ซึ่งหากมีการฝ่าฝืนนำเอานวนิยายเรื่องนี้เขียนหรือพิมพ์ออกเผยแพร่จะได้รับโทษอย่างหนัก นวนิยายเรื่องนี้จึงไม่ปรากฏจนกระทั่งสิ้นราชวงศ์แมนจู

ฉินผิงเหมยเป็นเรื่องราวของพานจินเหลียนซึ่งเป็นพี่สะใภ้ของบูซัง ผู้นำคนสำคัญของเหล่าวีรบุรุษแห่งภูเขาเหลียงในเรื่องชองกั๋ง ต่อมานางได้คบชู้กับซีเหมินชิ่ง (ในฉบับแปลของยาขอบใช้ว่า ไชมิ่งเซ่ง) เมื่อบูซังรู้เข้าจึงฆ่าชู้ของนางและหลบหนีการจับตัวของทางการเข้าร่วมกับกลุ่มขบถภูเขาเหลียง เนื้อเรื่องส่วนใหญ่จึงเป็นการบรรยายให้เห็นความสัมพันธ์และความขัดแย้งที่เกี่ยวกับเรื่องทางการเมืองของพานจินเหลียน ซีเหมินชิ่ง และภรรยาคนอื่นๆ ของซีเหมินชิ่ง นวนิยายเรื่องนี้จัดเป็นนวนิยายสะท้อนภาพสังคมสมัยราชวงศ์หมิงได้อย่าง

¹ สีทรา พินิจवादล และรีนฤทัย สัจจพันธุ์. *วรรณคดีเปรียบเทียบ*. ๒๕๒๒. หน้า ๒8๕.

² แผลงเดิม.

³ ยาขอบ. “ความนำ” ใน *บุพผาในกฤณทิทอง เล่ม 1*. ๒๕๓๒. ไม่มีเลขหน้า .

ชัดเจนที่สุด แม้จะดูราวกับว่าเป็นนวนิยายที่เน้นการมณัจนบางคนถือเป็นเรื่องลามกอนาจาร แต่นักวรรณคดีทั้งหลายก็ยอมรับว่าเป็นนวนิยายที่เสียดสี เย้ยหยันต่อการดำรงชีวิตของชนชั้นกลางและชนชั้นขุนนาง ตลอดจนการทุจริตคอร์รัปชันในสมัยราชวงศ์หมิงอย่างชัดเจนที่สุด ผู้เขียนสามารถใช้ศิลปะในการสร้างตัวละครอย่างพานจินเหลียนได้อย่างมีชีวิตชีวาและสมจริงอย่างยิ่ง

เรื่อง “กิมบั้งบัว” นี้ในราวหลังสงครามโลกไม่นานนัก เนียน กูร์มะโรทิต ก็ได้ริเริ่มที่จะแปลจากต้นฉบับภาษาจีน แต่แปลไม่จบก็ต้องหยุดทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะกลัวว่า “ยาขอบ” จะเข้าใจผิดคิดว่าจะมาแปลแข่งชันกัน ทั้งนี้เพราะในตอนนั้นยาขอบกำลังแปลจากฉบับภาษาอังกฤษของเบอร์นาร์ดเมเยิล ซึ่งแปลจากต้นฉบับภาษาเยอรมนีที่ฟรานซ์ คุน แปลมาจากต้นฉบับภาษาจีนอีกต่อหนึ่ง กิมบั้งบัวของยาขอบนั้นมีชื่อในพากย์ไทยว่า “บุปผาในกุณทีทอง” ส่วนเนียนใช้ชื่อว่า “ดอกเหมยในแจกันทอง”

ส่วนที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์หลักเมืองก็ไม่ปรากฏหลักฐานว่าลงพิมพ์จนจบเรื่องหรือไม่ แต่ก็สามารถกล่าวได้ว่า ก่อนปี พ.ศ.2475 คนไทยได้มีโอกาสอ่านนวนิยายจีนเอกสมัยราชวงศ์ถังของจินครบทั้ง 4 เรื่อง

5. จากนิยายอิงพงศาวดารจีนสู่ผู้ชนะสิบทิศของยาขอบ

หลัง พ.ศ.2475 หลังจากที่เรื่องเงินได้เฟื่องฟูและยึดครองเนื้อที่ส่วนใหญ่ของหนังสือพิมพ์ไทยระยะหนึ่ง แคว้นแห่งความเสื่อมก็เริ่มแสดงสัญญาณให้เห็นตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุสำคัญก็คือ การแข่งขันกันจนทำให้เกิดภาวะเฟ้อและทำงานแบบสุกเอาเผากินเพื่อลงพิมพ์ให้ทันในแต่ละวัน ประกอบกับเนื้อหาที่ซ้ำซากเป็นผลให้เกิดความเสื่อมอย่างรวดเร็วและหมดบทบาทในหน้าหนังสือพิมพ์ไปในที่สุด

การปฏิเสณิยายจีนปรากฏได้อย่างชัดเจนเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2466 เมื่อหนังสือพิมพ์เสนาศึกษาและแพววิทยาศาสตร์ได้ประกาศล้มเลิกความคิดที่จะลงพิมพ์เรื่องเงิน โดยให้เหตุผลว่า

เราเลิกความคิดที่จะให้มีเรื่องเงินในหน้าหนังสือของเราแล้วด้วยพัน

สมัยนิยม เพราะการลงเรื่องจีนทำให้เกิดความเบื่อหน่ายแก่สมาชิกและ
เจ้าหน้าที่เนื่องจาก

1. ต้องลงติดต่อกันนานเป็นเดือนๆไม่ทันใจผู้อ่าน
2. จินยุคใหม่เป็นเรื่องประหลาดโลกมากกว่าเป็นคติสอนใจ
3. กว่าจะพิมพ์ต้องเปลืองแรงผู้กล่าวนวน¹

จะอย่างไรก็ตาม การปฏิเสธที่จะพิมพ์เรื่องจีนของเสนาศึกษาและแพวทยาศาสตร์อาจ
เป็นผลเนื่องมาจากสาเหตุที่เป็นหนังสือออกเป็นรายเดือน การที่จะลงพิมพ์เรื่องจีนซึ่งเป็น
เรื่องราวติดต่อกันหลายตอนนั้นไม่สามารถที่จะสู้หนังสือพิมพ์รายวันได้ ในขณะที่ในช่วงปี
พ.ศ.2466 นั้นเรื่องจีนยังคงเฟื่องฟูมากอยู่จนกระทั่งปี พ.ศ.2475 นั้นแหละถึงจะเสื่อมความ
นิยมลงอย่างเห็นได้ชัดโดยสาเหตุเนื่องมาจาก

1. ต้นฉบับภาษาจีนมีไม่พอสำหรับการแปล จึงมีการปลอมหรือขยายความให้พิสดาร
ออกไปจนไม่น่าเชื่อว่าเป็นฉบับแปลจริงๆ

2. การแปลและเรียบเรียงขาดความประณีต เพราะต้องเร่งให้ทันกับการพิมพ์ที่เป็นไป
วันต่อวัน

3. เนื้อหาสาระซ้ำซาก ยากจะมีเรื่องใดแหวกแนวออกไป ทำให้ผู้อ่านเกิดความเบื่อ
หน่าย เพราะไม่ว่าจะอ่านก็เรื่องต่อกี่เรื่องก็คงเจอสำนวนภาษาและเนื้อเรื่องแบบเดิมอยู่โดยไม่
มีการเปลี่ยนแปลง

การที่จะรู้ได้ว่าเรื่องใดแปลเรียบเรียงหรือเรื่องใดที่แต่งปลอมขึ้นมาใหม่ ก็เห็นจะต้องใช้
วิธีการ “จับผิด” เอาเองเท่านั้น ดังที่ทวีป วรดิกลเคยชี้ให้เห็น “การปลอม” ของนิยายจีน
เรื่องหนึ่งว่า

สำหรับภาคสองของเจิ้งฮองเฮา คือ ชันบ้อเหมา โดย ป.ร. ลูกสาวซึ่งมีอิทธิฤทธิ์ยิ่ง
กว่าเจิ้งฮองเฮาผู้เป็นแม่ ผู้ประพันธ์แต่งขึ้นเองอย่างไม่มีปัญหา ที่ทราบได้แน่ๆ
เพราะเรื่องนี้ยาวมาก...ยิ่งกว่านี้ ข้อเท็จจริงในเรื่องยังผิดกัน กล่าวคือ ตอนเล่มที่สี่

¹หลวงสารานุประพันธ์. “นำของบรรณาธิการ” เสนาศึกษาและแพวทยาศาสตร์. 779-780 : 6 มิถุนายน ๒๔66.

ลึกกว่าๆถึงห้าลึกกว่าๆ ปีศาจร้ายที่อาละวาดซึ่งได้แก่ชาหมิ่นเขียนหรือเขียนสามหน้านั้นเมื่อชาติกำเนิดเดิมเป็นปีศาจเล็ดดำ แต่มารู้ถึงตอนเล่มที่หกลึกกว่าๆเมื่อชาหมิ่นเขียนออกอาละวาดอีกครั้ง ชาติกำเนิดเดิมกลายเป็นปีศาจแมงมุมไปฉบับ...¹

ความเพ้อของนิยายจีนที่เกิดขึ้นนั้นยังผลให้มีการต่อต้านจากหนังสือพิมพ์บางฉบับด้วยวิธีการต่างๆกัน เช่น ในหนังสือศัพท์ไทยรายเดือน สมุห์หอมก็ใช้วิธีการต่อต้านโดยการเขียนเรื่องล้อนิยายจีนสั้นๆ เช่นเรื่อง นางป้าสี จีบก็้ม นางเกี่ยมห้วยโป๊ เป็นต้น ส่วนในทศวรรษต้นทศวรรษก็มีการเปิดคอลัมน์ “กากพงศาวดารจีน” แต่งเรื่องล้อนิยายจีนหลายต่อหลายเรื่องเช่น “เจียะไล้” โดย “มธุโรธ” ซึ่งแต่งให้ตัวละครเป็นชื่ออาหารประเภทต่างๆ ทั้งสิ้น ส่วนนวนบางตอนจากเรื่องเจียะไล้ เช่น

เมื่อคราวพระเจ้าเกาเหลาฮ่องเต้กระษัตริย์ราชวงศ์เขียนจี้ครองเมืองจีนนั้น บ้านเมืองจีนมีความเรียบร้อยเป็นปานกลาง ยุ่งบ้างสงบบ้างเป็นธรรมดา ... อาศัยทหารเอกพระเจ้าเกาเหลาฮ่องเต้ สองคนชื่อ เต้าฮวย คนหนึ่ง เต้าทิงคนหนึ่ง ยกทัพไปปราบปรามพวกยุ่งๆแพ้อ่านาจจึงยอมสงบไป...²

จะอย่างไรก็ตาม เรื่องล้อประเภทนี้มีไม่มากนักและไม่มีที่ท้าวว่าจะต้านกระแสเฟื่องฟูของวรรณกรรมจีนในยุคนี้ได้เลย แต่ก็มึนนักเขียนบางคนได้คิดหาวิธีที่จะทำให้เรื่องจีนหมดความนิยมให้ได้ วิธีการนี้เกิดจากความคิดของ กุหลาบ สายประดิษฐ์ และฝีมือการเขียนของ “ยาขอบ” ที่วางแผนเขียนนวนิยายอิงพงศาวดารลงพิมพ์แข่งกับเรื่องจีน

ความจริงแล้วการแต่งนิยายอิงประวัติศาสตร์ของนักประพันธ์ไทยได้เกิดขึ้นหลังที่มีการลงพิมพ์เรื่องจีนในสยามราชภูริไม่นานนัก และมีการนำลงพิมพ์ควบคู่กันเรื่อยมา แต่ก็ไม่ค่อยจะมีอะไรที่เด่นไปกว่านิยายจีนนัก ความนิยมของผู้อ่านจึงอาจจะพอๆ หรือน้อยกว่าเรื่องจีนด้วยซ้ำ นิยายอิงพงศาวดารไทยเรื่องแรกๆ ที่นำลงพิมพ์ในหน้าหนังสือพิมพ์คือเรื่อง “มหาเถรทอง” ของ บ.กากระบัต หรือ ร.ต. บอย บุณรัตพันธ์ ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สยามราชภูริ

¹ ทวีป วรติลล. เล่มเดิม. หน้า 67.

² มธุโรธ. “กากพงศาวดารจีน เรื่อง เจียะไล้” ทศวรรษต้นทศ. 1 กุมภาพันธ์ ๒๔๖๖. หน้า ๒๕. ไม่โครฟิล์ม.

หลังจากนั้นหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นๆ ก็เอาอย่างสยามราชฤทธิ์เหมือนกับที่เคยเอาอย่างการลงพิมพ์เรื่องจีน ที่เด่นๆ เช่นเรื่อง “ขุนพระศรี” โดย นายช่วย เชิดศักดิ์ ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สยามหนุ่ม นิยายอิงพงศาวดารรามัญเรื่อง “พระมหาเทวี” โดย “ศรีชุมแสง” ในหนังสือพิมพ์สมัยราชฤทธิ์ และเรื่อง “ดาบศักดิ์-เหล็กน้ำพี้” ซึ่งเป็นนิยายอิงประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยาของ “อายันโฆษ” ลงพิมพ์ใน นสพ.ไทยเชชมรายเดือน เป็นต้น

สำหรับนิยายอิงประวัติศาสตร์ของนักเขียนไทยที่สามารถดึงความนิยมจากผู้อ่านนิยายจีนได้เกือบสำเร็จก็คือเรื่อง “นเรศวรมหาราช” โดย “พานจันทร์” หรือ พงษ์ ไทยแท้ ซึ่งลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ไทยหนุ่ม ที่มี กุหลาบ สายประดิษฐ์ เป็นบรรณาธิการ ความสำเร็จจากนิยายอิงประวัติศาสตร์เรื่องนี้เองทำให้กุหลาบเกิดความคิดที่จะ “...ทำการปฏิวัติเลิกล้มจารีตอันเหนียวแน่นข้อหนึ่งในการทำหนังสือพิมพ์คือ เลิกล้มการพิมพ์นิยายที่เรียกว่าพงศาวดารจีน ซึ่งเราเห็นว่าในตอนหลังนี้ออกจะเต็มไปด้วยความไร้สาระ...”¹

ดังนั้นเมื่อกุหลาบได้ออกจากไทยหนุ่มไปทำหนังสือพิมพ์สุริยา เขาจึงขอให้ยาขอบเขียนนิยายอิงพงศาวดารพม่าเรื่อง “ยอดขุนพล” ขึ้น โดยให้แนวคิดในการเขียนแก่ยาขอบว่า

นามบุคคลในพงศาวดารและลักษณะนิสัยของบุคคลนั้น ตามที่เราจะศึกษาได้จากพฤติกรรมของเขาก่อนที่ปรากฏในพงศาวดาร ส่วนพฤติกรรมของเขาก่อนที่จะปรากฏในนิยายของเรานั้น จะเป็นพฤติกรรมที่เราคิดขึ้นมาใหม่ ซึ่งเราอาจจะประดิษฐ์ให้สนุกสนานน่าตื่นตันทึ่งยิ่งกว่าพฤติกรรมที่ปรากฏในพงศาวดารเป็นไหนๆ...²

ด้วยเหตุนี้เองยาขอบจึงใช้เนื้อความในพงศาวดารพม่าเพียง 8 บรรทัด ผสมผสานกับจินตนาการและความรู้ความสามารถของตนเองเขียนเรื่อง “ยอดขุนพล” ได้ยาวถึง 8,000 บรรทัด ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สุริยา จนผู้อ่านติดกันงอมแงม ดึงผู้อ่านจากความสนใจเรื่องจีนได้สำเร็จ

ต่อมาเมื่อ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ไปทำหนังสือพิมพ์ “ประชาชาติ” ของพระองค์เจ้า

¹ กุหลาบ สายประดิษฐ์, “ในศัคนานต์แห่งวรรณกรรมไทยได้สูญเสียอนันตริย์ไปตัวหนึ่ง” ใน ยาขอบอนุสรณ์, ๒๕00. หน้า 77.

² กุหลาบ สายประดิษฐ์, เล่มเดิม หน้า 77

วรรณไวยากรณ์ ขอบขึงเขียนเรื่อง“ผู้ชนะสิบทิศ”ต่อจากเรื่องยอดขุนพล ลงพิมพ์ตั้งแต่ฉบับวันที่ 10 ธันวาคม 2475 เป็นต้นมา กว้างที่จะเขียนจบทั้งสามภาคตามที่ได้วางโครงเรื่องไว้ ขอบขึงก็เกิดความรู้สึกเบื่อที่จะเขียนต่อไปให้จบ ด้วยเหตุที่ต้องการเขียน “สามก๊กฉบับฉินกัณ” แต่เรื่องผู้ชนะสิบทิศก็ยังคงได้รับความนิยมของผู้อ่านอย่างเสมอดันเสมอปลายจนกลายเป็นตำนานแห่งความสำเร็จของนักเขียนไทยผู้หนึ่ง

หลังจากที่ยาขอบเขียน “ผู้ชนะสิบทิศ” ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สุริยาและหนังสือพิมพ์ประชาชาติติดต่อกันเป็นเวลาอันยาวนานนับปี ความนิยมเรื่องจีนประเภทอิงพงศาวดารก็ลดลงอย่างเห็นได้ชัด กระทั่งภายหลังสิ้นสงครามโลกครั้งที่ 2 เรื่องจีนกลับมามีบทบาทสำคัญในวรรณกรรมไทยอีกครั้งหนึ่งและได้รับความนิยมอย่างสูงยิ่งเมื่อจำลอง พิศนาคะ แปลเรื่อง *มังกรหยก* ของ กิมย้ง ให้สำนักพิมพ์เพลินจิตต์พิมพ์จำหน่ายเมื่อปี พ.ศ.2500 เป็นต้นมา

6. บทสรุป

จากการศึกษามาทั้งหมด จะเห็นได้ว่า การแปลเรื่องจีนออกเป็นภาษาไทยซึ่งเริ่มเป็นครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 1 เป็นต้นมาจนถึงปี พ.ศ.2475 มีเรื่องจีนได้รับการแปลเท่าที่สามารถสำรวจและรวบรวมได้เป็นจำนวนมากกว่าร้อยเรื่อง โดยในจำนวนนี้ยังมีที่ไม่สามารถสรุปได้ว่าแปลจนจบหรือไม่อยู่จำนวนหนึ่งด้วย นอกจากนี้พบว่าในการแปลนั้นในระยะแรกมีจุดประสงค์เพื่อประโยชน์ในการทำสงคราม คือใช้สำหรับเรียนรู้ตำราพิชัยสงคราม แต่ต่อมาก็เปลี่ยนเป้าหมายไปเป็นการแปลเพื่อความบันเทิง เนื้อหาของเรื่องก็มีทั้งประเภทนวนิยายอิงพงศาวดาร นวนิยายเชิงพุทธปรัชญา นวนิยายวิพากษ์วิจารณ์สังคม และนวนิยายที่น่าจะจัดเป็นนวนิยายกำลังภายใน สำหรับการแปลส่วนใหญ่จะใช้วิธีการแปลหรือถอดความก่อน แล้วจึงเรียบเรียงหรือขัดเกลาถ้อยคำให้สละสลวย ตลอดจนการแต่งเรื่องขึ้นเองโดยอาศัยเค้าประวัติศาสตร์จีนเพียงเล็กน้อย

แม้วรรณกรรมจีนที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทยส่วนใหญ่จะเป็นงานที่ไม่มีคุณภาพและไม่ค่อยมีผู้กล่าวถึงนักในประวัติศาสตร์จีน แต่ก็เป็งานที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมทางวรรณกรรมของไทยไม่น้อยเลยทีเดียว

บรรณานุกรม

- กุหลาบ สายประดิษฐ์. “ในคัคนานต์แห่งวรรณกรรมไทยได้สูญเสียบทกวีไปตัวหนึ่ง” ใน **ยาขอบอนุสรณ์**, หน้า 64–78. พระนคร ; โรงพิมพ์รุ่งนคร, 2500.
- ขวัญดี อัตตวาทูชัย. “วิวัฒนาการของวรรณกรรมจีนในวงวรรณกรรมไทย จาก ‘สามก๊ก’ ถึง ‘อยู่กับก๋ง’ ใน **โลกนักเขียน**. หน้า 57–75 . กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์, ม.ป.ป.
- คณะกรรมการดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือชุดภาษาไทย **ง่วนเฉียว เล่ม 1**. พระนคร ; องค์การคำของคุรุสภา, 2514.
- คณะกรรมการดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือชุดภาษาไทย **ซันถัง หงอโต้ เล่ม 1**. พระนคร ; องค์การคำของคุรุสภา, 2511.
- คณะกรรมการดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือชุดภาษาไทย **ซวยจ๊ก. เล่ม 1**. พระนคร ; องค์การคำของคุรุสภา, 2514.
- คณะกรรมการดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือชุดภาษาไทย **น้ำซ้อง เล่ม 1**. พระนคร ; องค์การคำของคุรุสภา, 2509.
- คณะกรรมการดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือชุดภาษาไทย **น้ำปักซ้อง เล่ม 1**. พระนคร ; องค์การคำของคุรุสภา, 2513.
- ชู่เทียม ตันเวชกุล. **ง่วนเฉียว**. กรุงเทพฯ ; โรงพิมพ์อักษรไทย, 2514.
- ถาวร สิกขโกศล. “วรรณกรรมอันเนื่องด้วยเป่าบุ๋นจิ้นในภาษาไทย” ใน **เป่าบุ๋นจิ้นฉบับสมบูรณ์**. หน้า (10)-(20) กรุงเทพฯ ; ดอกหญ้า, 2538.
- ทวีป วรติลล **วิจารณ์งานกวีของจิตร ภูมิศักดิ์ และข้อเขียนอื่นๆ**. กรุงเทพฯ : ดอกแก้ว, 2523.
- ธนวนต์ จาตุประยูร. “เรื่องของหนังสือพิมพ์เมืองไทย เป็นบันทึกความทรงจำของผู้สนใจหนังสือพิมพ์คนหนึ่ง” ใน **อนุสรณ์งานศพนายอารีย์ ลีวีระ**. ไม่มีเลขหน้า. 2506.
- ธรรมเกียรติ กันธริ. “วรรณกรรมจีนในวรรณกรรมไทย” **ศิลปวัฒนธรรม**. 7(4) : หน้า 18–22 ; กุมภาพันธ์ 2529.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. **ปากไก่และใบเรือ**. กรุงเทพฯ ; อมรินทร์การพิมพ์, 2527.

ประจักษ์ ประภาพิตยากร. “วรรณกรรมจีนในภาษาไทย” **จันทร์เกษม**. พศกิจจานุ -
ธันวาคม 2513.

ประทีป ชุมพล “วัดพระเชตุพนกับการศึกษาด้านจารึก” **วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร**.
4-5 หน้า 113-130 ; ธันวาคม 2523-ธันวาคม 2525.

ประพิน มโนมัยวิบูลย์. **สามก๊ก : การศึกษาเปรียบเทียบ** วิทยานิพนธ์ อ.ม. พระนคร ;
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510.

ปรียา บุญศิริ. “แนะนำวรรณคดีจีน” ใน **รวมบทความอารยธรรมตะวันออก**. หน้า
230-249. พิมพ์ครั้งที่ 3 : กรุงเทพฯ ; สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529.

พระคลัง(หน),เจ้าพระยา **สามก๊ก**. พิมพ์ครั้งที่ 15 : กรุงเทพฯ ;บรรณาการ, 2515. หน้า ช-ฉ.

มาลินี ดิลกนิษ “เอกลักษณ์ไทยในสามก๊ก : รูปแบบการประพันธ์” **วารสารธรรมศาสตร์**.
13(2) : 124-133 ; มิถุนายน 2527.

ยง อิงคเวทย์ “สามก๊กจีและสามก๊กเอียนหงี” ใน **ยงนิพนธ์พจน์ไว้ อนุสรณ์**. หน้า
107-130. สุพรรณบุรี : ออฟเซตอาร์ตการพิมพ์, 2530.

ยศ วัชรเสถียร **ความเป็นมาของการประพันธ์และนักประพันธ์ไทย**. พระนคร : แพรวพิทยา,
2506.

ยาขอบ. **บุปผาในกุดสีทอง เล่ม 1**. กรุงเทพฯ ; ดอกหญ้า, 2532.

วรรณไว พัทธินัย. **สามก๊กฉบับแปลใหม่ เล่ม 1**. พิมพ์ครั้งที่ 2 : กรุงเทพฯ ; ธรรมชาติ,
2538.

ศิริพร จิตะฐาน. **ทฤษฎีการแพร่กระจายของนิทาน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
วัฒนธรรมแห่งชาติ, 2523.

สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์. **ซ้องกั๋ง เล่ม 1-2**. พระนคร ; ศิลปาบรรณาการ,
2514.

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ. “ตำนานหนังสือสามก๊ก” ใน สามก๊ก. หน้า (1)-(64) กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์กรุงเทพ, 2534.

สมบัติ จันทรวงศ์. ความหมายทางการเมืองของสามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง(หน). กรุงเทพฯ : มติชน, 2538.

สังข์ พิธินัย. พิชัยสงครามสามก๊ก เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 2 : กรุงเทพฯ ; ศิลปาบรรณาการ, 2529.

สิทธิ พินิจภูวดล และรื่นฤทัย สัจจพันธุ์. วรรณคดีเรียบเทียบ. กรุงเทพฯ ; มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2522. หน้า 285.

สืบแสง พรหมบุญ. ความสัมพันธ์ในระบบบรรณาการระหว่างจีนกับไทย ค.ศ. 1282 - 1853. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2525.

สุกัญญา ตีระวนิช. ประวัติการหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยภายใต้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช (พ.ศ.2325-2475). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

สุกัญญา ตีระวนิช. หมอบรัดเลย์กับการหนังสือพิมพ์แห่งกรุงสยาม. กรุงเทพฯ : มติชน, 2528.

เสถียร จันทิมาธร. คนอ่านหนังสือ. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า, 2522.

เสลา เรชะรุจิ. หนึ่งศตวรรษหนังสือพิมพ์ไทย. พระนคร ; รวมสาส์น, 2510.

หลวงสารานุกรมประพันธ์. “น่าของบรรณาธิการ” เสนาศึกษาและแผ่วิทยาศาสตร์. หน้า 779-7806 มิถุนายน 2466.

หวาง เหวินผิง. “ประวัติวรรณกรรมวิจารณ์จีนจากอดีตถึง ค.ศ.1840” อักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 11(1) : 7-28 : 2531.

หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 108.

หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 112.

หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 113.

หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 113.

หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 114.

หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 114.

หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 116.

หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 116.

หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 14.

หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 67.

หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 67.

หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 67.

หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 95.

หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล. 95.

หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล.105. ม้วนที่ 1-6.

หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล.108

หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล.110 ม้วนที่ 1-2.

หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล.118. ม้วนที่ 1-10.

หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล.123 ม้วนที่ 8-13.

หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล.76.

หอสมุดแห่งชาติ. ไมโครฟิล์ม หมายเลข ล.76.

อำไพ จันทรจิระ. วรรณกรรมภาพหนังสือในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
วรรณศิลป์, 2516.

สกินเนอร์, จี. วิลเลียม. สังคมจีนในประเทศไทย:ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์. แปลโดย
พรณี นัตรพลรักษ์ และคณะ. กรุงเทพฯ: โครงการตำราสังคมศาสตร์และ
มนุษยศาสตร์, 2529.

Lu Hsun. A Brief History of Chinese Fiction. Peking: Foreign Languages
Press,1982.